322

4° C
324

ESERV

22

C
24

ERVE

C. 324. 4°

Ex Bibliothecâ
quam 16000. Voll. constantem
huic Abb tiæ S. Genovefæ Paris.
Testamento legavit Car. Maurit.
Le Tellier Archiep. Remensis.
Obiit anno 1710.

Ct
324
~~125~~

In. 322

inv. 382

J. Dupré (v. 1481-90)

Pièce 1

Sínodalia meldeñ, diocesis statuta,

41. Ex Libris sanctæ Genovefæ Paris.

BIBL. STE GENEVIÈVE

BIBLIOTHEQUE SAINTE GENEVIEVE

Hec sunt q̄ de modo et ritu celebrationis sancte sinodi meldeñ. in antiquis codicibus inueniuntur scripta.

℔ ora septima de mane diei iouis sancte sinodi celebranda est solenniter et celebrari consueuit pro ipsa sancta sinodo et ūte ipsam missa de spiritu sancto cū Gloria in excelsis et Ite missa est. nec in ea dicitur prosa neq; simbolum neq; prefatio propria de sācto spiritu sed prefatio cōmunis. Solent insuper in eadem missa chorū ducere duo curati rurales de habitu ecclesie meldeñ (si q̄ tales tunc ibidem circa hoc reperiūtur experti) alioquin alii duo de dicto habitu etiam non rurales curati. Qua quidem missa et post eā sexta celebratis: debet episcopus chorū intrare sericea capa indutus cum mitra et baculo pastorali. Vel eius Vicarius pro eo indutus suplicio cum capa sericea. Ipsoq; ī medio chori stante assistentibus cū eodem archidiaconis capis sericeis indutis et post eos abbatibus similiter indutis baculos suos abbatiales absq; mitris (nisi ex permissu episcopi) deferentibus: accedens diaconus associatus subdiacono. quos precedere debent crux thuribulum et cerei accepta benedictione ab episcopo Vel eius p̄dicto Vicario legit in choro euangelium Designauit iesus. Quo lecto episcopus deposita mitra Vel eius Vicarius genibusq; flexis incipit et astantes prosequūtur hunc hymnum

Ent creator spiritus mentes tuorum Visita imple superna gratia que tu creasti pectora ut paraclitus diceris donum dei altissimi fons Viuus ignis caritas et spiritalis Vnctio u septiformis munere dextre dei tu digitus tu rite promissum patris sermone ditās guttura ccende lumen sensibus infunde amorem cordibus infirma nostri corporis Virtute firmans perpetim

ostem repellas longius pacemq3 dones protinus du
ctore sic te preuio Vitemus omne noxium. er te sci-
amus da patrem noscamus atq3 filium te Vtriusq3 spi-
ritum credamus omni tempore. it laus patri cum
filio sācto simul paraclito nobisq3 mittat filius carisma
sancti spiritus Amen. Completo autem hymno sur-
gens episcopus Vel eius Vicarius preces et orationes di
cit sequentes. Emitte spiritum tuū et creabuntur. Et
renouabis faciem terre. Post partum Virgo inuiolata.
Dei genitrix.ꝛc. Dñe exaudi. Et cla. Dñs Vo. Et cum
Oremus ctiones nostras oncede nos famulos
tuos.q.d.de9 ppe.ꝛc. Vt ī pōtificali cōtinent. Et termiant
Per xpistū. Tunc episcopus Vel eius Vicarius (oīb3 alijs
pstatis) stās dicit ōfiteor deo.ꝛc. Clerus rñdet. Amen
isereat tui ops deus.ꝛc. Et episcopus. Amen. Hinc cō-
tinuo cler9 onfiteor.ꝛc. Episcop9 Vero. isereat ꝛc.
Item subiungit bsolutionē ꝛ remissio.ꝛc. His itaq3 cō
pletis episcopus Vel alius pro eo et eius loco sermonem
facit ad clerum Verbis latinis. Quo finito duo archidia-
coni stantes cātant alta Voce letaniam. Et cū dixerint
Versum hūc. Vt pōtificem nostrū.ꝛc. stans epus similiter
cantādo dicit. t huic sācte sinodo adesse dignetis. Te
roga.ꝛc Quo dicto archidiaconi letaniā cōplent. Ea au-
tem finita Notari9 epī aut ali9 ipius episcopi auctoritate
dicit alta Voce ecedant laici et alii qui presenti sinodo
interesse non debent. Quibus excluſis leguntur sigillati
et alta Voce per dictum notariū episcopi Vel aliū ad hoc
deputatū omnes et singuli bñficiati q in dicta sinodo cō-
parere tenent. Quo facto si qui dictoꝝ beneficiatoꝝ (ces-
sante legitimo impedimento non cōparuerit) nec habiti
sint pro debite excusatis: episcopus Vel eius Vicarius in
stante causaꝝ officii ꝓmotore reputat et declarat eos cō

tumaces sub talibz verbis vel in effectu similibz a b
sentes oēs ꝛ singulos quos pro excusatis non habui⁹ re-
putam⁹ cōtumaces. Posthac autem episcopus vel ei⁹ vi
car i⁹ cū suo clero tractat de causis et negociis eccliastic
sue dioceſis in synodo tractādis. Si q̄d enim emergat ex-
poīt cōquerētes audit: defectuosos reph̄ēdit punitqz Cō
stitutiōes et p̄cepta facit factas et fctā de nouo pmulgat
ipsasqz ꝛ ipa necnō ātiquas ꝛ ātiq̄ q̄ quas ꝛ p quos volu
erit iubet et facit legi necnō libellū de tēpore. Decant in
super publice referre tenent alta voce noīa singulazū p-
sonaz ecclesiasticaz sui decanatus q̄ dū viuerent synodo
interesse tenebāt ꝛ a nouissia synodo (siue i ipso decanatu
siue extra) decesserint: vt p eis a supstitibz oretur sub hac
forma in effectu. .N. curatus dum viueret parrochialis
eccse sie de. N. mei decanatus de. N. a nouissima synodo de
cessit. Tūc incipiente altero decanoz cātaī p eū et alios
decanos necnon pbrōs alternatim. p̄s. De p̄fundis cum
versu Requiem eternā. Et in fine dicitur submissa voce
Pater noster. Stās aūt episcopus deposita mitra vel ei⁹
vicari⁹ dicit p̄ces ꝛ orōnem sequentes. Et ne nos īducas
Sed libe. .Apor. infe. Erue do. Pro cunctis fide. def. Req̄
Req̄escāt in pace. Amen. Dñe eyau. Et cla. Dñs vo
Et cū spi. Drem⁹ eus Venie largitor ꝛc. Requiescāt
in pace. Amen. Demū epus sedens cū mitra vel p̄fat⁹
ei⁹ vicari⁹ rogat p pauperibz locis ꝛ ecclesiis sue dioceſis
vt eis subueniaī. Et postremo surgens epus benedicti
onē facit cōem vidz. Sit nomen dñi be. Adiuto. ꝛc. Quib⁹
oībz rite peractis licentiat pbrōs a synodo maior archidia
conus dicens. In nomine domini nostri iesu cristi rece-
datis in pace.

Prime partis sinodalium meldēn dioceſis ſtatutorū rubrice.

De preſixis die et loco quibz ſancta ſinodus celebrari cō/ſueuit ac de cōparicione in eadem facienda. i.

De preparatione ⁊ modo eundi ad ſinodū eāqz intrādi ſtandi ibidem ⁊ exinde redeundi. ii.

De Vita geſtu habitu ⁊ honeſtate eccleſiaſticarum per/ſonarum. iii.

De nō tenendo cōcubinā ſeu etiā mulierez ſuſpectā ne/qz ſecū ꝓlem ſuā illegitime genitam iiii.

De nō celebrando miſſam niſi prius dictis matutinis et prima necnon ieiuno ſtomaco. v.

De bis eadem die nō celebrando miſſas. vi.

De preſbiteris admittendis vel nō ꝑ curatos ad diuina in ſuis parrochialibꝫ eccleſiis celebranda. vii.

De nō celebrādo diuina ſine licentia epi in capellis ⁊ ora/toriis nō fundatis ⁊ nō habentibus capellanos benefi/ciatos neqz in parrochialibus eccleſiis preter voluntatē parrochialium preſbiterorum. viii.

De dicendis horis ⁊ aliis diuinis officiis ſcōm ordinez ⁊ vſum meldēn eccleſie celebrandis. ix.

De manipulo curatorum habendo. x.

De predicatoribus ⁊ āſtoribus ꝑ preſbiteros prochiales in ſuis eccleſiis ⁊ locis admittendis vel non. xi.

De cōſeruatiōe reddituū ⁊ poſſeſſionū ſingulaꝝ eccleſia/rū: deqz his in miſſalibꝫ ſcribendis ⁊ nō alienādis. xii.

De ſigillis per rectores parrochialiū eccleſiaꝝ habendis et cuſtodiendis. xiii.

De nō exigendo a quibuſuis ꝑſonis ꝑ rurales decanos qui criſtianitatis dicuntur: vltra ſommā. xiii. ſo. iiii. den. turonē rōne viſitacōis cuiuſqz parrochialis eccleſie deqz nō/nullis aliis eoꝝ officio incumbentibus. xiiii.

Secūde ptis ſinodaliū ſtatutoꝝ rubrice.

De sacramentꝭ in generali ac debita ante eoꝝ receptionez ꝑparatiõe faciendaꝫ exhibendaqz eisdem reuerentia.
Necnõ de nõ cõtrahendo p ipis ministrãdis alisqz merespũalib⁹ ac diuinis officiis celebrãdis mediãte quouis ꝑcio anteꝯ ministrata ꝫ celebrata fuerint:neqz aliquid Vltra id qd̃ ex legitia cõsuetudine debeꝭ etiã extorquendo.i.
De sacramento baptismi eiusqz ritu materia ꝫ forma: deqz illud non iterando. ii.
De sacramento cõfirmationis:deqz illud semel post baptismum recipiendo. iii.
De sacramẽto cõfessiõis ꝫ pñie: necnõ de casib⁹ reservatꝭ.
De sacramento eucaristie. V.
De sacramento matrimonii. Vi.
De sacramento extreme Vnctionis. Vii.
De eccliastica sepultura q̃b⁹dãda sit:q̃b⁹quoqz denegãda.

Tercie ptis sinodaliũ statutoꝝ rubrice.

De nõ recipiendo alienos prochianos aut etiã eis sine dimissoriis ecclesiastica mĩstrãdo sacramenta. Necnon de dãdis Vel nõ huiusmodi dimissoriis. i.
De nõ phibendo ecclesie ingressuz mulieribus p⁹ caꝝ ptiñ deqz nichilo⁹ inductã circa hec cõsuetudinem obseruando necnõ de notoriis incestib⁹ adulteriis ꝫ cõcubinatib⁹ officiali Vel promotori meldeñ denũciandis. ii.
De obseruatõe diei dñice ꝫ aliorꝝ festorum. iii.
De obseruatione ieiuniorum. iiii.
De ecclesiis ecclesiarumqz cimiteriis ꝫ aliis sacris locis non prophanandis. V.
De decimis p laicos detentꝭ:prochialibus ecclesiis infra quarum limites excrescũt restituendis. Vi.
De excõicatꝭ publicãdis ꝫ euitãdis. Necnõ de registris sup hoc p prochiales pbrõs cõficiendis ꝫ cõseruãdis. Vii.
De spũalis iurisdiciõis pturbatoribus ꝫ Violatoribus eccle siastice libertatꝭ. Deqz penis ꝫ censurꝭ i eos a iure latis.

Hec sũt de nouo cõdita pariter et ãtiqua meldẽ dioce
sis per reuerendũ patrem ihy cristo dñm iohãnem huillier
meldẽ epm emendata correcta reformata i rectãqz cão
nice cõstitutois formã redacta inouata cõfirmata necnõ
in sũcta sinodo. ãno dñi. mo cccco nonagesimotercio rite pro
mulgata sinodalia statuta

ãn.
1493

ohãnes miseratiõe diuina meldẽ. epus. Uni-
i uersis et singulis abbatibz abbatissis prioribz
prioríssis decanis archidiaconis pbris curatis
ẽ nõ curatis capellanis Uicariis ceterisqz tã parrochialiũ
q̃ aliaz ecclesiaz rectoribz. necnõ fabricariũ matriculariis
puisoribz. locoyqz prochianis ẽ aliis q̃buscuis ecclesiasticis
et secularibz psonis i nostris Uilla citate et diocesi meldẽ
cõstitutis psentibz et futuris Salutem in dño sempiternã
i Notũ facim9 q̃ ante oculos nostre sollicitudinis dudum
reuoluentes quot ẽ quãtis ad sustẽndã humeris nostre
imbecillitatis imposita regimis dñici gregis creditiqz no
bis dispensationis sarcinã tũ diuine legis tũ humanariũ
passim cõstitutionũ ad plebis eruditõem Uite ac morum
cõpõem temerariozz audacie refrenationem cohercionem
et delictozz correctõem indigem9 adiumentũ tãtis qz inuti-
gilãtes curis ẽ quas ad hec cõducere putauim9 sacroz cõ
ciliozz sãctiões sctõzqz patrũ scripturas plegentes ppen-
dimus ea nõ modicũ pstare supplementũ q̃ a nostris pre
decessoribz pie recordatois meldensibz epis solerti prouti-
dentia olim cõdita fuere sinodalia statuta q̃quã nimirũ in
frascriptũ rationibz et causis Uiderent esse et essent neces
sario emendanda. Ad illa siq̃dem nrm studiũ cõuertentes
eaqz i diuersis codicibz diuersa ac diuersimode scripta in-
uenientes plurima eorũdẽ nõ solũ a seinuicẽ nũero ẽ ordie
Ueritatiũ scdm sanũ textus intellectũ ẽ naturalẽ rationẽ
adeo discrepare cõpim9 q̃ interpositũ supfluis ac immixtũ

alienis in q̄bzdā in aliis autem trūcatis sententiis muta
taqz verboz forma et interdū cōfusa in vtrisqz substātia
cōcessū vel preceptū in vno visū sit in altero derogante
negatū et ecōtra. Jdqz causā p̄buisse qua etiā q̄ ab his re-
māsere ītacta piculis magis spreta neglectaqz extiterīt
q̄ debite obseruata. dissoluta nūqz lege diocesana oborte
ac introducte pniciose cōtratie iuriq eq̄tati īprobādeqz cō-
suetudines sāctas obseruātias p uertere dieti quoqz inua
lescentibz corruptelis ea q̄ iusticie pacis q modestie erāt ī
abusū cōtentōes et scādala sensim defluxere ac tādem q̄s
qz sibi vis9 i sua causa equus iudex ,ppriā licet plerūqz er
roneā alī i alterū violato iure hūane societatl secut9 est
opinionem . Ndq̄dē statutoruū itolerabile discrimen nō cul-
pa āt ĩertia cōdentiū veris;mile est accidisse sed scriptoz
inscitie vel temeritati potius imputādū. Nos vero tātos
errores scissuras dissidioruū materias et q̄ pmulta sūt ex
his resultātia scādala q̄bz statuta hmoi velut virtutū
plante i agro dnico superexcrescentibz vicioruū sentibzet spi
nis fuscate subacta tacebāt āputare cupientes eadē sta-
tuta in pristinā debitāqz et rectā canonice cōstitutiōis fo-
mā quo p deuia hactenꝰ errātes ad patefactā eis meabi-
lem recti viā reuocari valeāt reparāda esse censuimꝰ no
bis eq̄ subsidiūq leuamen nō puū directiuāqz pastoralem
virgū et cōmisso nobis dñico gregi securā ad supna pas-
cua semitā ,pculdubio p̄stitura. Tales nos ī alioz scriptl
et constitutionibz p̄tactl exhibentes quales nrōs succes-
sores occurrente infuturū causa et exigente ratione vo-
lumꝰ ī nris esse eaz sane ītellectores Visis igit ac ītellectl
diligent et pspicue p̄tactl statutl attentisqz p̄missoruū sin-
gulis cū ceteris circa hoc de iure attendendis hīta sup his
matura deliberatiōe cū peritl aq̄discussis lōga q sabubri
disceptatōe accuratissimoqz īgenio discussiendis rescādā

reſecauim⁹ c̃plicãda explicauim⁹ Interp̃tãda iterp̃tauim⁹
mus. caſtigãda: emendãda: corrigenda caſtigaui⁹ emen-
daui⁹ correxim⁹. Sic quoq; rite ⁊ canonice reformata in-
q̃tũ op⁹erat inouãtes ⁊ cõfirmãtes: tã ea q̃ nõnulla eis
inſerta a nobis ⁊ p nos nup ⁊ de nouo edita necria q̃dez ⁊
oportũa: in hoc Volumie iuſſu nrõ ordie ſubſequẽti fidelit
cõſcripta: demũ i nrã ſctã ſinodo decreui⁹ fore pmulgãda:
ac pmulgaui⁹ auc̃tateq; nrã ordinaria ⁊ dioceſana p̃cepi⁹
p nrãq; dioceſi publicãda ⁊ inuiolabilit obſeruãda put ipſi-
tiaz pmulga⁹ atq; publicari p̃cipi⁹ ⁊ inuiolabilit obſerua
ri. Alia q̃uis ſiue noua ſiue antiqua a nris p̃deceſſoribus
meldeñ epis cõdita ſi q̃ ſint his cõtraria ſeu i aliquo dero
gãtia ſynodalia ſtatuta abrogãtes: eſſeq; nrã auc̃tate p̃-
dicta declarãtes penit⁹ abrogata. Cetera Vero nõ cõtraria
neq; derogãtia (iuſta tñ ⁊ rõnabilia) i ſuo robore pmane-
re Volu⁹ atq; decerni⁹ iposteq; pmũſura. Vt aũt i occurrẽ
tib⁹ caſib⁹ ⁊ dubiis q̃d ſit ſup his ſtatutũ eo facili⁹ elici q̃-
at ⁊ ſe p̃opti⁹ offerat inq̃renti quo ſupradicta iſtraſcripta
ſtatuta apti⁹ ⁊ cõpendioſius ordinata eptiterint: ipſa per
ſingula capitula ⁊ ppios titulos i tres ptes duxim⁹ eſſe
diuidenda. In pria em̃ pte illa cõſcribi feci⁹ in q̃b⁹ agit
de his q̃ ad eccleſiaz ecclaſticarũq; pſoaz regimẽ ſtatũ
et honeſtatẽ necnõ ad rez earũdẽ eccleſiaz cõſeruatiõez
diuinorũq; officiorz celebriatiõez ſpecialit⁹ ⁊ directi⁹ ſpectãt
In ſcda Vero ea q̃ ſacramenta ⁊ eorz adminiſtratõez nec
nõ defunctorz ſepulturũ concernũt. In tertia aũt ea q̃ po-
tius ⁊ Vtrobiq; populi reſpiciũt. In quoz oĩz ⁊ ſinguloz
fidẽ ⁊ teſtimoniũ p̃miſſoz hoc ſupradictũ inde fideliter cõ
ſcriptũ Volumen ſigilli camere nrẽ fecim⁹ munimine ac
manualis ſigni dilecti noſtri magiſtri Johannis de põcy
notarii nri iuſſi⁹ appoſitiõe roborari. Datũ ⁊ actũ i nrã p̃
dicta ſctã generali ſinodo meldis celebrata. Anno dñi m°
ccccº. nonageſimo tercio die iouis. xix. menſis ſeptembris.

la 93 is
Speculf

Prima ps sinodaliuz constitutionū de his q̄ ad eccle-
sias eccliasticasq̄z psonaz regimen ⁊ honestatez: necnō
ad rez earūdez ecclesiaz cōseruacionez diuinoziūq̄z officio
rum celebratiōez specialius ⁊ directius spectant.

Primo de prefixis die ⁊ loco q̄bus sct̄ sinodus cele-
brari cōsueuit ac de cōparicione in eadem facienda.

Acrosct̄ generalis sinod⁹ meldeñ die iouis in-
tra ieiunia q̄ttuoz tpoz mensis septembris ī ec-
clesia nr̄a meldeñ ab ūtiquo ānuatī celebrari cō
sueuit:eāq̄z celebrādā fore censem⁹:oīb⁹ ⁊ singulis eccle sta
stic̄ psonis ī ipa sinodo de iure vel cōsuetudine cōparere
⁊ iteresse debentib⁹.districte p̄cipientes q̄tin⁹ p̄dict̄ die ⁊ lo
co quotannis debite cōpareāt ī eadez ⁊ personaliter inter
sint:nisi grauis īfirmitas aut alia ieuitabilis necessitas
eos fecerit excusatos quo casu ydoneū p se mittāt psonā
q̄ excusatiōez hmōi coz̄ nobis vel a nobis ad hoc deputa
t̄ vicariis iuramēto affirmare teneaī ⁊ req̄sita affirmet

De preparatiōe ⁊ modo eundi ad sinodū eāq̄z intiā
si:standi ibidem ⁊ exinde redeundi.

Recipiī p nrōz p̄decessoz sinodalia' statuta put
et p̄cip⁹ singulis nostre dioceseis ad sinodū vcn-
turc̄ prochialib⁹ pbr̄e:quatin⁹ die dñica īmediate eādem
sinodū p̄cedente:⁊ exinde añ eoz a suis prochiis egressuz
diligenter inq̄rāt an ī eisdez prochiis aliq̄ sint grauib⁹ īfir
mitatib⁹ laborūtes ⁊ detenti:ac eos etiā nō requisiti visi
tent eorūq̄z aiarū saluti q̄tū poterint ⁊ casus exegerit p-
uideāt necnō per propinquiores et vicinos remanentes
presbiteros prouideri procurent

Itez venientes ad sinodū:stāteſq̄z ppter hoc meldis
et exinde ad sua loca redeuntes p̄libate ecclīastice ps̄o-
ne tā habitu q̄ incessu aliasq̄z honeste se habeāt ac hone-
sta q̄rant ⁊ pacifice inhabitent hospicia. Sanctam insu-
per sinodum ieiuni omnes rasiq̄z coronam et barbam:

necnō de cani albis et stolis alii vero supliciis induti intrent singli copia pñtiū statutoꝝ ad origiale collationata muniti. Et ad tractanda statu enda tractata ordinata et statuta i eadem sinodo diligenter attendāt

Item nullꝰ prochialis p̄sbiter post sinodū absq; petita ⁊ obtenta a nobis vel officiali nostro seu alio per nos ad hoc deputato speciali licentia recedat

De vita gestu habitu ⁊ honestate ecclia sticaꝝ psonaꝝ

p Er nostroꝝ p̄decessoꝝ sinodalia statuta ⁊ hibetur p ut ⁊ prohibemꝰ omnibz et singulis ecclia stic̄ psonis nostre dioceſis maxime in sacris ordinibus cōstitutis ne tunicas a posteriori pte fissas āt alia statui eccleſiastico indecentia vestimenta iduāt nec sine caligis īcedāt neq; portent enses bracmardos venabula tanelinas āt alios inuasiuos baculos p villas aut q̄is opida nō nutriāt comā aut plixū barbā. sed sepe rasi amplā coronā iuxta gradus sui ordinis exigentiā deferāt. Ad aleas insup cū decijs seu alios ludos clericis prohibitos ludere. choreis assistere interesse spectaculis aut choreas et spectacula facere. tabernas (nisi sint viatores aut alias necessitate coacti frequentare veletiā illicitas clericis negociatiōes exercere presumant

Item iuri cōformē prouicialis cōsilii statutū in nostra dioceſi precipimus obseruari quo singulis abbatibz atq; monachis sub pena excōmunicationis inhibetur ne absq; suū mōasterū īcedat. ac ne mōachꝰ (etiā si prioratū p̄positurā āt, quāuis admīstracōez obtīeat i villa opido āt alio quocūqz loco solꝰ moret velīter sclāres cohabitet. sed secū aliū monachū quē ad hoc eiꝰ abbas duxerit deputādū habeat cuiꝰ cōsortio fretꝰ ea q̄ sūt regularis obseruātie vale at salubrit adiplere potissime si ad hoc talis bñficii fructꝰ suppetere possint

Item eodem pretacti prouincialis cōcilii statuto p̄cipi-
tur omnibz et singulis abbatibz abbatissis priorib⁹ prioris
sis monachis monialibz canonicisqz regularibz et aliis
quibuscūqz religiosis. Idqz Volum⁹ ⁊ precipim⁹ p nostrā
diocesim inconcusse obseruari. Vt ipsi abbates abbatisse
Priores prioresse monachi moniales regularesqz cano-
nici et alii religiosi Vestibus et calciamentis ordini suo
cōgruētibz Vtant. Et in quolz monasterio ī suis habitibz
hmoi Vniformiter se habeant. In refectorio simul come
dant ac in dormitorio cōmuni dormiant omnes. Eisdem
preterea sub pena excōis inhibentes (prout etiam a iure
et consilio generali extitit et est generaliter prohibitum)
ne canes Venaticos nutriant aut per suos familiares
in suis monasteriis nutriri p̄mittant neqz Venationibz
presentiā exhibeant psonalem.

De non tenendo concubinā seu etiam mulierem su-
spectam neqz secum prolem suā illegitime genitā.

ī Vre prohibet̄ phibent ꝓuincialia ac sinodalia sta-
tuta: nos quoqz sub pena excōis districte phibem⁹
ne Vll⁹ ī nrā diocesi cōmorās p̄sbit̄ cōcubinā seu etiā quā-
uis mulierē ī sua domo occasiōe quauis teneat: nisi mul-
er illa sit ipsi⁹ p̄sbiti mat̄ ūt soror Vel saltē nō suspecta ⁊ ad
min⁹ quīquagenaria Vel quadragenaria bone fame ⁊ cō-
uersatōis honeste. neqz secū habeat plem quā in sacro or-
dine aut alias illegitime genuerit

De non celebrādo missā nisi prius dictis matutīs et
prima necnon ieiuno stomaco.

p Rohibent iura prohibuerūtqz nostri p̄decessores p
sua sinodalia statuta prout et nos phibem⁹ ne q̄s
presbiter nisi ieiuno stomaco ac postq̄ decātauerit matu
tinas ⁊ primā aliqua necessitate Vel causa missā celebra
re presumat.

De bis eadem die non celebrando missas

a Ntiquo sinodali prohibet statuto (nosqz districte prohibem⁹ ne quis presbiter nostre dioceſis binas vna ⁊ eadē die excepto natiuitat̄ dñi festo audeat celebrare missas (nisi ex nostra speciali licētia seu nisi duas obtineat adinuicē canonice vnitas parrochiales ecclesias vel eis deseruiat ī diuinis ratione cuius ī eaz quaz vna et eadē die celebra re teneat̄ et de hoc in litteris vnionis hmoi expresse caueat̄. aut etiā nisi alias legitime sit ad hoc vrgēti necessitate cōpul⁹. nullomō tñ ppter lucrū tpale

De presbiteris admittendis vel non per curatos ad diuina in suis parrochialibus ecclesiis celebranda

n ostrorū predecessorz antiqua phibent sinodalia statuta. nosqz similiter phibemus ne parrochiales p̄sbiteri nostre dioceſis aliquos presbiteros ī suos capellanos recipiant aut alias in suis parrochialibz ecclesiis et locis diuina officia celebrare pmittant (nisi eis cōstiterit eosdē p̄sbiteros p nos vel de nostra licētia fuisse ordiatos seu nos eorz ordinationem ratā habuisse eosqz alias a nobis extitisse approbatos. Sub hac tñ nostra phibitōe p̄sbiteros p nostrū dioceſim trāsitū facientes et pro sua deuotione trāseundo celebrare volētes quos (licet ignotos) incessus tñ et habitus eorūdem honestos esse ostenderint ⁊ de quorz ordinatōe ac ydoneitate p eorz assertiōem dimissorias ve aut alias sufficient ūtedict̄ cōstiterit parrochialibz p̄sbiteris non ītendimus esse comprehensos

De non celebrando diuina sine licentia epi in capellis ⁊ oratoriis nō habentibz capellanos beneficiatos neqz in parrochialibz ecclesiis p̄ter volūtatē parrochialiū p̄sbrōz

a D nostrū conqrentibus nostre dioceſis parrochialibus pbris deuenit auditū. q nonnulli presbiteri nō solum priuatis sed et dñicis ac aliis precipuis diebus neqz tūtum ī capellis ⁊ oratoriis p libito quorūdā extra p

rochiales ecclesias infra tamen earū limites extructis
Verū etiam in ipsis parrochialibz ecclesiis p̄ter et cōtra
Volūtatem eorūdem parrochialiū pbr̄oz missas peculia-
res etiā ante missā parrochialem vel ea durante celebrāt
parrochiani quoqz alii errore alii inobediētia ducti relictis
s nōnunq̄ spretis suis (ad quas de p̄cepto tenentur) parro-
chialibz missis ad pretactas alias q̄ eos a suis hmoī par-
rochialibz nisi cogente necessitate nō absoluunt peculia
res missas audiendas cōfluunt se forte his ex nimia to-
lerātia contra Verū credentes ab audiendo parrochialem
missā fore penitus absolutos. Nos Vero abusus pre-
dictos abolendos esse censentes antiquū a nostris prede-
cessoribz editum circa hoc iuri consonū sinodale statutum
illud (q̄tum opus est) confirmantes et innouātes: Volu-
mus ac sub pena suspensionis precipim⁹ obseruari. cuius
quidem statuti tenor talis est. Interdicim⁹ omnes et
singulas capellas nostre dioceseis que nō habent capella-
num fundatum et in eis beneficiatū. Et in his scriptis su-
spendim⁹ omnes et singulos pbr̄os qui in dictis capellis
celebrauerint nisi de assensu nostro. Insuper autem
nos. Johānes episcopus prefatus sub pretacta suspensi-
onis pena inhibemus ne quis de cetero in parrochialibz
ecclesiis p̄ter nrām aut parrochialiū presbiteroz earūdem
ecclesiarum Voluntatem diuīa celebrare presumat

De dicendis horis s aliis diuinis officiis secundum
ordinem et Vsum melden ecclesie celebrandis

e y canoīci iuxis dispositiōe si cleric⁹ī sacris ordinibz
cōstitut⁹ etiā si sit monach⁹ prochiali eccle p̄ficiat s et
deseruiat ī diuīs: ipsi⁹ ecclesie cui deseruit ī canoīcis horis
et singulis diuinis officiis in ea celebrandis consuetudi-
nem sequi ipsaqz diuina officia dicere s celebrare secūdū
ordinem et Vsū dioceſane ecclesie ac illis circa hec se pe-
nit⁹ conformare teneā cū quibz conuersatur dioceſanis.

Nos igit̃ hiis motis alijs ratiõabilibꝫ causis attendentes
q turpis est pars q̃ nõ congruit toti eyindeqꝫ cupientes
omnes et singulos nostre dioceſis ecclesiasticos Viros p̃-
sertim singulis ipsius dioceſis Vnã simul dioceſanã eccle-
stã facientibus ecclesijs deseruientes circa diuinum cul-
tum Vniformiter se habere)omnibus et singulis eius-
dem nostre dioceſis presentibus et futuris parrochialibꝫ
presbiteris etiã si monachi aut regulares canonici eytite
rint necnõ collegiatarꝫ ecclesiarũ personis(et alijs eccle-
siasticis Viris secularia beneficia ecclesiastica in nostra
dioceſi pro tempore obtinẽtibꝫ.hmoiꝫ parrochialibꝫ ꝛ col
legiatis ecclesijs necnõ alijs supradictis secularibꝰ bene-
ficijs personaliter deseruientibꝫ in diuinis. Ac quibusuis
alijs pbris qui loco et noie predictorũ singulorꝝ beneficia
torꝝ eisdem ecclesijs et beneficijs deseruiũt atqꝫ deseruiẽt
infuturũ sub pena suspensioĩs precipimꝰ quatinꝰ horas
canonicas dicant.missasqꝫ ꝛ alia diuina officia per eos
ratione dictorꝝ beneficiorũ debita secũdum ordinẽ et Vsũ
nostrè meldẽ ecclesie q̃diu p̃tactis ecclesijs et beneficijs
deseruierint celebrent.atqꝫ(Vt de iure tenentur studeant
salubriter celebrare.

De manipulo curatorum habendo

Singulis sub pena emende iiungimus prochialibꝫ
presbiteris quatinus eorũ quilꝫ libellum habeat
ac frequent legat qui dicitur manipulus curatorũ. Vt sic
canonicis(saltem sommarie) eruditus institutis ea que
sacerdotali officio incumbũt aptius Valeat eyercere.

De predicatoribꝫ et ãstoribus per presbiteros parro-
chiales in suis ecclesijs et locis admittendis Vel nõ

Nuidens semper humane saluti zizaniorũ sator
diabolus qd̃ i agrũ dñicum p se directe non potest
id nõnũq̃ per suos quos possidet cupiditat(igne succẽsos

exquisitis modis efficere conatur. Hi enim (si quādo forte in vna prouincia cogniti prohibitiqz fuerint) aliā falso simulate religionis habitu velati subintrāt. fallunt incautos: pdicationis officiū (circūuentis parrochialib⁹ pfbiteris vsurpāt: beniuolentiā vulgi captare affectantes populi ductoribus tā ecclesiasticis qꝫ secularibus sine vlla discretiōe detrahendo: subditos suis maioribꝰ ac dñis rebelles penitusqz inobedientes reddūt. Plātare fingentes destruūt: virtutes eliminant: inserunt errores seditiones excitāt: scādala immittūt. Et dū quez cupiūt q̄stum fuerint assecuti: continuo recedentes: animas suorū auditorum aīas pmisse sibi salutis fructu vacuas: sed ꝛ variis exppositas piculis derelinquūt: erroꝛūqz laqueis multiplicibus inuolutas. Nos vero eas res in dioceſi nrā plerūqz experti talib⁹ imposterum viā precludere cupientes: oībus ꝛ singulis ecclesiaꝝ eiusdem nostre dioceſis rectoribus in virtute sancte obedientie districte inhibem⁹: ne vllos cuiuscūqz status ordinis vel cōdicionis existant mendicātes q̄stores religiosos aut etiaz seculares extraneos seu etiaz dioceſanos quauis occasiōe siue causa: ad officiū predicationis in suis ecclesiis seu locis exercendum admittere presumāt. aut id fieri permittāt tolerēt ꝛ sub dissimulatiōe pertrāseāt: nisi eisdez rectoribus cōstiterit illos a nobis approbatos: ꝛ ad hoc noīatim missos extitisse. Verum Sub hac nostra phibitione fratres minores conuentus meldenſis (qui nobis scdm iuris formam p suos prouinciales ad hmōi predicacionis officiuz nominati ꝛ legitime pītati extiterint: ac super hoc dicte ecclesiaꝝ rectoribus fidem fecerint cōpetentez) non intendimus esse comprehensos.

Item nulli ecclesiaꝝ rectores vllum ad q̄stam i suis ecclesiis faciendā admittāt absqz nostris aut vicariorum

nrōrū placeti krīs sigillo camere nrē Vel meldēñ curie sigillat: neqz a q̄storib⁹ etiā q̄ pdictas placeti krās obtinuerit aliqua breuia sup hmōi q̄stis faciendis ac etiā indulgentiis publicandis recipiāt publicent Ve aut ipa breuia ad Valuas ecclesiaz Vel alia publica ipaz prochiaz loca affigi seu alias quouismodo publicari pmittāt: nisi id fieri p supradictas placeti krās mādauerim⁹ Vel nrī mādauerint Vicarii. ac p collatōez d̄ ipis breuib⁹ ad easdē placeti krās fctām cōstiterit ⁊ cōstet ipa breuia nihī effectn cōtinere Vltra Vel etiā cōtra tenoreꝫ earūdeꝫ nrāz placeti krārū: breuiaqz hmōi exhibiti fuerint signo manuali nrī aut nrōz Vicariorz notarii seu alteri⁹ ad hec a nobis deputati in testimoniū Veritatis eorūdem signata.

Jteꝫ Vrgentes fabrice ecclesie nrē meldēñ (q̄ oim nostre dioceseis caput ⁊ matrix est) ecclesiaz necessitates ⁊ indigentias reparatiōesqz ī eadeꝫ ecclesia necessario faciendas añ oculos sp hñtes: eisdemqz pio cōpatiētes affectu q̄stā eiusdeꝫ fabrice p nrāz dioceseiz ꝓpter hoc ānuatiz faciendā oib⁹ ⁊ singulis aliis q̄buscūqz ī nrā dioceseī faciendis q̄stis decerni⁹ esse ꝓferendā: ac p ecclesiaz rectoꝛes in suis ecclesiis ⁊ locis ꝓferri ⁊ p oib⁹ admitti iubem⁹. Eisdeꝫ rectoribus ⁊ aliis q̄busuis psonis ecclesiasticis ⁊ secularib⁹ nobis subditis districte inhibentes ne de hmōi q̄sta aliq̄d dtinere: aut quouisq̄sito colore exigere p̄sumāt. Dib⁹ aūt ⁊ singulis crīstifidelib⁹ Vere penitentib⁹ ⁊ cōfessis q̄ de bonis sibi a dō collatis p ātedictā nostre ecclesie reparatōib⁹ aliq̄d cōtribuerint: quadraginta dies de iniūctis eis penitentiis quotiens id fecerit misericorditer ī dño relaxam⁹.

De cōseruatiōe reddituū ⁊ possessionū ecclesiaz deqz bis i missalibus eaz scribendis ⁊ non alienādis.

u T statu⁹ reꝫ potissime imobilium. ipeqz res ⁊ bona imobilia mōasteriorz prioratuū tū mōachorz ⁊

monialiū ꝙ canonicoꝝ regulariū:necnō etiā collegiataꝝ
parochialiūqz aliaꝝ ąrūuis nostre dioceſis eccleſiaruꝫ ac
etiā bñficioꝝ i ipīs fundatoꝝ:a ſingulis id cupientib⁹ pſo
nis:mayie mōaſteria prioratꝰ eccleſias ꝛ bñficia hmōi p
tpe obtinentib⁹ nūc ꝛ iposteꝝ facilꝰ cognoſci ąant:et quo
a plurib⁹ nota fuerint eo curioſius ſecuriuſqz defendi et
abſqz detrimento cōſeruari ualeāt:editū circa hoc puin-
ciale ſtatutū:quo ſingulis abbatib⁹.abbatiſſis.prioribuſ-
qz ꝛ prioriſſis generaliter ꝓcipit Vt de oīb⁹ ꝛ ſingulis pro-
uentib⁹ cuiuſlz monaſterii ſeu prioratꝰ:necnoꝝ de expen-
ſis ſuꝑ hoc facte cōpotꝰ ānuatiz i ſcripte redigaī:eiuſqz co
pia penes religioſos ſeu religioſas ꝛ cōuentū ipīꝰ mona
ſterii ſeu etiā prioratꝰ(ſi ſit cōuētualis) dꝑōaī:obſeruari i
nrā dioceſi iubeꝰ. Jūudqz ad oīs ꝛ ſingulas eiuſd nostre
dioceſis collegiatas eccl̄as: collegiatarūqz eccleſtarū p-
ſonas nobis ſubditas Voluꝰ ꝛ ſtatuimꝰ extendi. Ceteris
aūt eccleſiaꝝ rectoribꝰ ꝛ ꝑſonis nobis ſubdite eccleſiaſti-
ca bñficia i dicta nrā dioceſi obtinentib⁹ huiꝰ ſerie ſtatuti
ꝓcipimꝰ ątinꝰ oīs ꝛ ſingulos reddituꝰ iura ꝛ poſſeſſiones
ſuaꝝ eccleſiaꝝ ꝛ bñficioꝝ i ſingulis ipaꝝ eccleſiaꝝ ꝛ bñfi
cioꝝ miſſalib⁹ ꝑ modū declaratiōis ſcribāt aut ſcribi faci
ant ſuoqz manuali ſigno ſuā hmōi approbent ꝛ corrobo-
rent ſcripturā. Eiſdez altiſqz oīb⁹ ꝛ ſingulis ſupradictis
necnō ſingulaꝝ eccleſiaꝝ mr̄icularis ꝛ ꝓuiſoribꝰ ne aliq̄d
de redditib⁹ iurib⁹ ꝛ poſſeſſiōib⁹ eccl̄aꝝ ac bñficioꝝ ſuoꝝ
ꝑd̄ (nobis icōſulte ꝛ abſqz nrō expꝛſſo cōſenſu ac decreto):
alienare Vel ąſt quouiſmō aut quauis occaſiōe ſeu cā ꝑ-
ſumāt diſtricte ihibētes. Jdqz qd̄ ſecꝰ actū extiterit irritu
ꝛ iane foꝛe ꝛ eē d̄ iure ex nūc ꝓut extūc ꝛ extūc ꝓut ex nūc
i his ſcripte generaliter declarātes:ac ꝙtum opus eſt ir-
ritantes ꝛ decernentes irritum.

De ſigillis ꝑ rectoꝛes pꝛochialiū eccl̄aꝝ hñde ꝛ cuſtodiēde

f Jde dignoꝝ relatu audiuimus ꝙ certo didicim⁹ experimẽto: ꝙ licet quilꝫ parrochialis presbiter nostre diocesis propria sue parrochialis ecclesie sigilla: ex ũtiqua ꝙ approbata cõsuetudine habere: eisqꝫ in cõfectione singularꝫ dimissoriarum: matrimonialiũ ꝙ testamentaliũ lr̃ãrũ: necnon in executionibus ꝙ relatiõibus nr̃ꝝ et curie nostre meldeñ mãdatoꝝ Vti teneatur: nichilominus id pluzimi eoꝝdẽz pensipendentes: lr̃as executiões et relationes hmõi (deficientibus sigillis) sub suis simplicibus ꝙ priuatis (ignotis q̃dem) manualiꝫ signis cõficiũt nullo autentici sigilli muniminе roboratas. quo plerũqꝫ fit: Vt rara Vel nulla fides adhibeat eisdẽz. Ea de re statuimus Vt quilꝫ predictoꝝ parrochialiũ p̃sbiteroꝝ amodo i futurũ duo sigilla Vnũ maius altero habeãt: ac studeant diligenter custodire. maius scilꝫ ad p̃dictas dimissorias: mrionales: ꝙ testamentales lr̃as: minus Vero ad relatiões seu etiã caudas executionis dictoꝝ mãdatoꝝ sigillandas. In medio cuiusquidẽz maioris sigilli sculpta sit ymago sct̃i illi⁹ ecclesie (cuius erit) patroni. Ea Vero ad q̃ spectaliter deputaꝫ cũ noĩe ipsius ecclesie celata i circuitu scriptura cõtineat sub hac Vel alia (simili i effectu breuiori forma. S. ecclesie de. N. ad matrimo. dimisso. ꝙ testa. In medio aũt minoris dictoꝝ sigilloꝝ sculpaꝫ prima syllaba noĩs predicti sancti patroni. Vt puta sãcti petri: Sic. S. pe. Vel aliud q̃d differat a sculptura maioris. In circuitu vo. Sic. S. ecclesie de. N. ad mãdata. Predicte insuper oĩbus ꝙ singulis huiusce precipimus serie statuti parrochialibus pb̃ris quatin⁹ singulas per eos cõficiendas dimissorias testamentales matrimonialesqꝫ lr̃as et bannoꝝ scripta sub maiori. Relatiões Vero sup executk mandatoꝝ sub minori Vnacuꝫ suis manualibus signis conficiãt. minoris quoqꝫ impressionẽz secũdis hmõi mã-

datoꝝ caudis ī fidē eoꝝ executiõis apponāt. Et dū eos a suis p̄dictē ecclesiis abesse vel quouismõ secedere cõtigerit eadē sigilla penes decanū xp̄ianitatē in cuius decanatu site fuerīt ipe prochiales ecclesie seu penes pbr̄os in ipsis succedētes ⁊ deseruiētes ecclesiis sub pena suspensiõis cõtinuo deponāt ad p̄tactos vsus fideliter cõseruanda.

De nõ exigendo a q̄busuis psonis p̄ rurales decanos q̄ xp̄ianitatē dicunt vltra sommā. viii. so. iiii. den̄. turonen̄ rõne visitatiõis cuiuslz prochialis ecclesie. Deqz nonnullis aliis eorūdem decanoꝝ officio incūbentibus.

Ꝯib⁹ ⁊ singulis nr̄e dioceſis ruralib⁹ decanis di stricte ihibem⁹ ne rõne visitatiõis quā in qualz prochiali eccl̄ā exercuerīt vltra sõmā trigītaduoꝝ alboꝝ valentiū. viii so. iiii. den̄. turonen̄. p̄ sua p̄curatiõe p̄ matriculariꝯ eius dez eccl̄ē debita: ⁊ ex ātiqua cõsuetudine ad hmõi sõmā taxata: ab eisdem matriculariis aut aliis quibusuis personis exigere p̄sumant.

Jtez ātiquā ⁊ laudabilez ī nrā dioceſi hactenꝰ obseruatā cõsuetudinez obseruari ⁊ cõtinuari iubeꝰ qua ḋcani rurales tenent eoꝝq̄z incūbit officio singulis suoꝝ decanatuū prochialibꝰ pbr̄is aliqua grauī ī ip̄is decanatibꝰ infirmitate detē ecclāstica (si req̄siti fuerīt) ministrare sacramēta ḋcedētibusq̄z ibid̄: dare ⁊ exhibere ecclāsticā sepulturā. Eisdez ḋcanis nichilo⁹ ihibentes ne ꝓpter hoc aliq̄d quouisq̄sito colore exigāt aut etiā petere p̄sumāt: exceptē legatē (si q̄ eis p̄ eosdez pbr̄os ī suis testamētē fctā fuerīt) necnõ funeralibꝰ q̄ tidez decani ab ātiquo p̄cipere consueuerūt pꝰ mortē curatoꝝ q̄ suis dū viuerēt ecclesiis p̄sonaliter ḋseruiētes decesserint ⁊ quoꝝ cadauera ipi decani ecclesiastice tradiderīt sepulture assuetaq̄z in talibꝰ celebrauerīt dia officia: aut p̄ eos quominus hec oia adipleuerīt mīme steterit. Queq̄dē funeralia sunt hec videlz. Dñs

oblatões i celebratiõe eyequtay defuncti curati tã ad manus decani ⁊ aliay pbrõy easd eyeq̃as celebrãtiũ ꝙ alias occasiõe ⁊ ad cãm dictay eyeq̃ay facte (dũmodo eyequie hmõi i prochiali ecclã cuiꝰdfũctꝰ erat dũ viueret curatꝰ celebrent. Item breuitarium tunica capucium ⁊ zona eiusdem defuncti dum viueret curati.

Itẽ ne prochiales ecclẽ nrẽ dioceſis ppt̃ ipay diutinaz vacationez ſeu pbrõy abſentiaz negligentiũ vel defectũ inofficiate remaneãt: aut etiã ppt̃ litigiũ iter plures ſup eay poſſeſſiõe cõtendentes (oborti inde vt plerũqz fit iſolencijs ac violencijs) ſcãdala ſubſequant̃ damnoſa ipeqz ecclẽ i ſpũalibꝰ ⁊ tpalibꝰ detrimentũ patiãt̃: ordiamꝰ atqz ꝓcipimꝰ ãtinus ꝓfati rurales decani: ſi ⁊ quotiens cõtigerit aliquas prochiales ecclãs i ſuis decanatibꝰ ppter abſẽtiã negligentiã vel dfectũ pbrõy earũdez remanere iofficiatas aut quauis cauſa eſſe vacãtes ſeu i litigio exiſtere iter plures ſup poſſeſſorio ⁊ pceptiõe fructuũ ipay contẽdẽtes: Jd ꝙciti poterũt nobis vel nrĩs vicarijs (vt circa hec ꝓuidentes dict̃ eccleſijs i dĩnis deſeruiri reſqz poſſeſſiones ⁊ bona earũdez (ne pereãt) fideliter cõſeruari faciamꝰ: denũcient atqz ſignificent. Mecnõ oĩs ⁊ ſingulos earũdez ecclãy fructꝰ ꝓuentꝰ ⁊ obuentiões: q̃ nobis ppter hoc tã de iure ꝙ ex ãtiqua ⁊ ꝓſcripta cõſuetudine pro tpe quo hmõi prochiales ecclẽ pbrĩs i eisd canonice iſtitut̃ ac eay pacifice poſſeſſoribꝰ ipis eccleſijs p ſe: aut d nrã licẽ. p aliũ ſeu alios deſeruiẽtibꝰ caruerit vel alias vt ꝓfert̃ i officiate remãſerit: ſpectare ⁊ ptinere noſcũt̃: ſpectãtqz et ptinẽt i manu nrã ponãt ⁊ arreſtẽt eoſdẽqz fructꝰ puẽtꝰ ⁊ obuẽtões i ⁊ ſub nrã manu p cõmittendos ⁊ dputãdos ad hoc a nobis vel dict̃ nrĩs vicarijs leuari ⁊ pcipi loco nri ⁊ p nobis donec alid a nobis vel dict̃ nrĩs vicarijs recepẽrit ſup hoc iuꝝ mãdatis faciãt diligenter atqz ꝓcurent.

Jtē decanis p̄cipi⁹ añdict(: Vt singulis ānis añ cōgre⁊ gatōez prochialiū pbr̄oz q̄ cōsueuit fieri p⁹ pasca ⁊ Vulgo dr̄ kalenda Veniāt psonaliter meldis aut aliquē sibi fidelē sacerdotez ⁊ nō aliū psonā mittāt sacras recepturi Vnctiō nes. Easq̄z i singulis: nō ligneis nō Vitreis nō terreis: sed stāneis plūbeis Ve aut aliis honestis Vasis receptas mū dissimis linthеis īuoluant: ac eas non in bissaco sed in ali quo ligneo seu Vimineo aut alio mundo ⁊ honesto Vase ad statuta ⁊ deputata dicte cōgregatiōi loca deferant. Jp sas quoq̄z nō i suis hospiciis Vel aliis locis pphanis: sed i ecclesiis prochialiū⁹ eor̄ūdez locoz reuerēter deponāt sin⁄ gulis p̄dict(prochialiū⁹ pbr̄is ibid̄ p ipos d̄canos distribuē das. Quibusq̄d̄ pbr̄is dicti d̄cani auct̄ate nr̄a p̄cipiūt put ⁊ nos p̄cipimus q̄tinus sub penis suspēsiōis ⁊ emēde p̄ta ctas sacras Vnctiōes cōsimilibus mō honestate ⁊ reuerē tia tractēt ⁊ ad suas prochiales eccl̄as p se deferant aut p aliū pbr̄m tractari ⁊ deferri faciāt. Eisd̄ pbr̄is ne Vnctio⁄ nes hmōi p laycales psonas Vllomodo tractari pmittāt Vel ipi alias in effectu q̄ supra tactum est tractare presu mant sub dictis penis districte inhibentes.

Jtē ātiquū pia nr̄oz p̄decessoz ītentōe edituz synodale statutū inouātes statuim⁹ singulis sup̄dict(p̄cipiētes d̄ca nis: Vt quolz āno noīa singulaz psonaz ecclāsticaz suoz d̄canatuū q̄ dū Viuerēt synodo ītereſſe tenebāt ⁊ a nouis sia synodo siue ī ipis d̄canatib⁹ siue extra d̄cesserīt ad synod̄ d̄ferāt ī script(redacta. Jn cadēq̄z synodo ipaz psōaz d̄ces sū(Vt p eis oret) noīatī publicare studeāt. Nos aūt oēs ⁊ singlōs supstites nrē d̄ioceſis pbr̄os p tpe existētes ī dño exhortamur: qtūs eoz singuli p singlōz p̄dictoz d̄fūctoz salute ⁊ remedio aiaz Vnā missaz Velint specialiter cele brare: talē circa hoc deuoti diligentiā adhibentes: qualem pro se post eoz obitum Voluerint adhiberi.

Scđa ps sinodaliū cōstitutionū: de hīs q̄ sacramēta ꝛ eoꝝ admīstratōez necnō defūctoꝝ sepulturā concernunt.

Primo de sacramēt̄ i generali ac debita añ eoꝝ recep-
ptiōez p̄paratiōe facienda: eytbēdaqz eisdez reuerētia. nec
nō de nō cōtrahendo p ipīs mīstrādis aliisqz mere spūali-
bꝰ ac diuinis officiis celebrādis mediāte quouis p̄cio ante
q̄ mīstrata ꝛ celebrata fuerint. Neqz aliquid vltra id qđ
ex legitima cōsuetudine debet etiā post extorquendo.

o ia noue legē eccl̄astica sacramēta nō solū suā ex p̄-
te opis opati qđ ē exterior actꝰ circa ea expercitatꝰ
verūetiā opis operāt̄ qđ ē ex pte suscipiēt̄ intrinsecꝰ ef
ficaciū hñt. Cōficienti em̄ cōficiendo: ꝛ mīstrāti mīstrādo
necesse ē aptā cuilz sacramēto materiā hēre ꝺtermiatāqz
ab eccl̄ā seruare formā cū itētōe eā copulādi materie. Su
scipiētē vo se ydoneū ꝛ corporaliter ꝛ spūaliter: ad effectū
sacramēti cōsequendū exhibere opz. Nā rite collata rite-
qz suscepta sacramenta suscipienti bene dispōsito culpā
auferūt: grāz cōferūt ꝛ augēt. Indigne aūt recipiēs nō ad
salutez sed ad suā recipit dānatiōez ꝛ eternū interitum.
Qua ꝺ re oēs ꝛ singulos i dño nrō ihū xp̄o monemꝰ nrē
dioceseis pbr̄os. quatinꝰ siue cōficientes siue mīstrantes sa
cramenta diligentes sint circa hec ꝛ attēti p̄cipue i p̄ferē-
do vba sacramentalia: cū p̄tacta intentiōe copulandi for-
mā materie: nichil prorsus de substātialibꝰ omittentes.
Necnō ea cū oī reuerentia honestate ꝛ māsuetudine tra-
ctare: ac suis q̄bꝰ tenent̄ ꝛ debēt prochianis mīstrare stu-
deāt ipōs suos prochianos frequēter exortātes: vt quoti-
ens aliqua fuerit eccl̄astica recepturi sacramenta: ad ea
corde cōtriti de p̄cīs suis: ꝛ actualiter ore cōfessi debiteqz
p̄parati in puritate cōscientie hūiliter ꝛ deuote accedēn-
tes: ipa cum pleno eoꝝ effectu ad suaꝝ salutem ꝛ non pe-
riculum recipiant animarum.

Jtem ꝑfati ꝓchiales pbr̃i ſuos ſepe moneãt ꝓchia nos vt ſingulis eccl̃aſtic⁊ ſacramẽt⁊ debitũ reuerentiaz debitoſqz honoꝛes exhibeãt:qqz dũ viderit ſacroſctm̃ coꝛ pus dñi nr̃i ihũ xp̃i p pbr̃os infirmis ad cõicũdũ deferri:ſta⁊ ti genua flectãt ilkd̃ hũiliter adoꝛãtes. Dib⁹ aũt ⁊ ſingu⁊ lis tũc vel ꝯprimũ p⁹ vere penitentib⁹ ⁊ cõfeſſis:q̃ ob tã ti reuerentiaz ſacramenti:accenſos cereos tedas ve:aut alia luminaria gerẽtes:deferentẽ(vt ꝑferr̃)ipz ſactũ xp̃i coꝛp⁹ aſſociabũt ſacerdotez decez d̃ies de iniunctis eis pe⁊ nitentiis miſericoꝛditer in dño relaxamus.

Jtẽ ſingulis ꝑdict⁊ ꝑcipi⁹ ꝓchialib⁹ pbr̃is. quatin⁹ re ſeruatas ꝑ infirmis ſacras hoſtias:ſctm̃qz crſma ⁊ alias vnctiões. necnon ſacros fontes:i ſingulis repoſitoꝛiis et vaſis ad hoc ſumptib⁹ fabꝛicaq honeſte ⁊ decenter ꝑpa⁊ rat⁊ ac ꝑparãdis i futuq ſub ſecuris ⁊ fidelib⁹ clauſuris ferreiſqz ſeris diligenter cuſtodire ſtudeãt:claues quoqz repoſitoꝛioq ⁊ vaſoq hm̃oi ſecũ deferãt:aut i ſecuro ⁊ ſe⁊ creto loco penes ſe ⁊ nõ aliũ deponãt.nulli cuicũqz ꝑſone niſi pbr̃o(ſi i eoq abſẽtia ad ſacramẽta miſtrãda d̃putat⁹ extiterit)eaſdez earũqz cuſtodiã quouiſmõ cõmittentes.

Jtẽ libere ⁊ grat⁊ ſine quacũqz ẽpactõe exhibẽda ſũt ac miniſtrãda ecclãſtica ſacramenta. Ea em̃ vẽdere ſeu poti⁹ id conari(cũ ſpũalia vẽdi ñ poſſint)ꝑ eiſqz aliq̃d ex contractu vel alias ꝑ modũ appciatõis eoꝛũd̃ exigere ac recipere: ⁊ dño iure ⁊ hũano ꝓhibitũ ẽ qz ſimõiacũ dãna tiſſimũqz cẽſet. Poꝛro ⁊ ſi circa talia id qd̃ p⁹libere ⁊ grat⁊ miſtratũ ſacramentũ vel etiã tpe admiſtratõis eiuſd̃ ex laudabili cõſuetudine pia fideliũ deuotiõe itroducta ꝓpt reuerentiã ſacramenti:⁊ nõ cã ꝑcii dãdũ ẽ ⁊ erogãdũ:dat⁊ qz ⁊ erogat̃ liceat miſtro recipere ipſeqz miſter nõ in ipſa adminiſtratiõe vel a ñ ſed poſtmodũ petere: ac debẽtes ſoluereqz recuſantes ad ſeruãdũ ꝓtactũ cõſuetudinẽ via

turis cõpelli facere ⁊ procurare valeat. Nos tñ attẽdẽtes q̃ nõ solñ a malo verñ etiã ab oi specie malꝰ abstinẽdũ est: eaq; de re iniendi simoniacos cõtractꝰ occasionẽ seu etiã p̃sumptiõis materiã tollere penitꝰ ac scãdalis obuiare cupiẽtes: oibꝰ ⁊ singulis nrẽ dioceſis pb̃ris districte p̃hibemꝰ ne p̃ mi̇strãdis sacramẽt(bñdictiõibꝰ nubẽtiũ ⁊ sepultur(mortuoꝝ exhibendis: celebrãdisq; missis exequiis vigiliis cõmẽdatiõibꝰ ãniuersariis obitibꝰ ⁊ aliis q̃busuis spiritualibꝰ ac dñis officiis (etiã ad quoꝝ celebrationẽz exhibitiõez ⁊ admi̇stratiõez ex debito officii vel beneficii aliaꝫ nõ tenent̃) aliquã ad hoc spãliter ⁊ expẽsse firmatã mediãte p̃cio etiã minori q̃ ex p̃tacta cõsuetudine pactionez seu cõtractionẽ cũ q̃busuis laycalibꝰ p̃sonis añq̃ eaꝺ sacramẽta libere mi̇strauerint: bñdictõesq; nubẽtiũ: ⁊ mortuoꝝ sepulturas exhibuerint: necnõ p̃tacta alia dña officia celebrauerit: inire p̃sumãt: aut etiã q̃cq̃ ab aliquo vltra p̃dictã cõsuetudinẽ siue añ siue post: dãnabiliter extorquere. At vo q̃ a liberaliter offer:tibꝰ atq; dãtibꝰ: vel etiã spõte p̃mittẽtibus: vt exinde dñꝰ cultus augeat̃ seu cõtinuet̃ misseq; ⁊ alia dña officia celebrent̃: ac oret̃ p eisdẽ: ad ea quoq; ecclãstice p̃sone maiori erga eos caritate moti feruentius excitentur aliquid sic libere ⁊ gratis datuz vel etiam sponte promissum non ex cõtractu ⁊ pacto precedẽte vel per maduz appreciationis vt prefertur recipi non liceat etiaz ante vel tunc in promptu debenteſq; ex talimera ⁊ spontanea p̃missione ac soluere recusantes postmodum super hec in iure prosequi et ad soluendũ compelli non valeant: nec iura prohibere intendunt: nec intendimus per premissa.

De sacramento baptismi eiusq; ritu materia ⁊ forma deq; illud non iterando..

Damꝑ oiu m ẽcclesiasticoꝝ sacramentoꝝm sacerdos sit proprius ꝛ ordinari⁹ minister: layci tñ in casu necessitat(baptisare possunt. Qua de re oĩbus et singulis nrẽ dioceſis prochialib⁹ pbris ꝑcipim⁹ qtũs eosdẽ laycos suos prochianos circa materiũ formã ꝛ ritũ hmõi sacramẽti(qd̃ necessariũ ẽ ad salutez)frequẽter instruãt. Huiusce aũt sacramẽti materia ẽ aqua elemẽtalis ꝛ fluida. Et est notãdũ qꝛ hic ponit elementalis ꝛ fluida ad differẽtiã luti:ꝛ aquaꝝ artificialiũ:qm lutũ nõ ẽ debita ꝛ apta baptismi materia neqz artificialis aqua. Forma vo baptismi ista est. Ego baptiso te i noĩe patris ꝛ filii ꝛ spiritussancti Amẽ. Et i gallico Je te baptise. Du nom du pere ꝛ du filz ꝛ du saint esperit Amen. Nec mutanda est hmõi verboꝝ forma:sed cum debito ritu:infundendo videlz semel aut ter aquã sup suscipiẽtez baptismũ itẽtiõe eum in fide eccleſie baptisandi:diligenter necessario ꝛ attente obſeruanda.

Jtẽ qꝛ sacramentũ baptismi nũqꝑ ẽ in eoꝺ subiecto itẽrãdũ: Caueãt singuli pbri ne dũ sibi offerunt infãtes ad baptismũ eis cũ solennitate ecclẽ sup sacros fontes minis ſtrandũ:scisciteri omittãt sed diligenter inqrãt:an p obstetrices aut alias quasuis ꝑsertim laycales ꝑsonas(nõ adhibita solennitate ꝑtacta(vt qñqz fit cogẽte necessitate) extiterint baptisati Q; si qs dicat eos sic fuisse baptisatos:tũc ꝑsbiter ne forte d̃bita forma fuerit i baptismo huiusmodi seruata: et vt propter reuerentiam sacramenti supradicta seriatim adhibeatur et compleatur eccleſie solennitas vlterius procedere potest(sub tali tamen protestatione et non aliae(videlicet. Si tu es baptisatus nõ intendo te baptisare.si autem nõ sis baptisatus Ego baptiso te in nomine patris ꝛc. vt supra.

De ſacramento confirmationis: deqz illud ſemel poſt baptiſmum recipiendo.

¶ cõfirmatiõis ſacrãmto ĩprimit ĩdelebilis caracter: vñ iterari nõ debet daturqz grã ſpũalis per quã ſuſcipientes ad officiũ ſcĩtat deputant: ac efficiunt ydonei ad xpm cõfitendũ. Facit quoqz ſacramentũ hmõi de grato magis gratũ. Cuiuſqdẽ ſacramenti collatio ad ſolũ ſpectat epm. Porro oẽs ⁊ ſinguli xpiani vtriuſqz ſexꝰ pꝰ baptiſmũ dũ icipiũt vſuz hẽre ratiõis tenent ipz ſuſcipere ſacramentũ. Qua de re oibꝰ ⁊ ſingulis nrẽ dioceſis prochialibꝰ pbris pcipiꝰ ãtinꝰ ſuos prochianos ad ſemel ſuſcipiendũ hmõi ſacramẽtũ frequẽter moneãt ⁊ ſalubriter inducãt. ¶ nã q illd contẽnũt vel etiã ſuſcipere negligẽter omittunt: mortaliter peccant.

De ſacrãto cõfeſſiõis ⁊ pnie. ¶ Necnõ d caſibꝰ reſeruat

Sacramẽtalis cõfeſſio dina lege ⁊ cõſtitutõe hũana pbat eſſe lapſis ĩ actuali mortali pctõ: de neceſſitate ſalut. Quã ob rez oibꝰ ⁊ ſingulis nrẽ dioceſis prochialibus pbris intimꝰ: quatinꝰ ſuis prochianis: vt ſtatiz poſt caſuz mortalis culpe cõterant generaliter ſuadeãt. Eoſdẽqz ad faciendũ ꝑcitiꝰ poterunt (habita cõmoditate) ꝑtactã actualez ⁊ ſacramẽtalez cõfeſſiõez ſalutaribꝰ monit inducãt: ¶ ne mort hore incerti cõfeſſiõez ĩ tpe differentes certã ſibi forte cõfitẽdi horã (ꝓoccupati morte) fruſtra ſtatuerit: vel etiã tardiꝰ ⁊ difficiliꝰ vulnꝰ ſanet: cui iã putrefcentibus membris longo pꝰ tpe curatiõez adhibebũt. ¶ nã quãto diutinior in pctõ mora tãto morãtis erit nõnũq ad deum difficilior cõuerſio: ac difficilima perpetrati ſceleris circunſtantiarum memoria.

Item precipimus ſupradictis prochialibꝰ pbris quatinus ſtatutum generalis lateranenſis conſilii circa ſacramentalem cõfeſſionem ſaltem ſemel in anno faciendã

et recipienduz eucaristie sacramentū:suis parrochianis frequenter ⁊ publice exponāt:cuius tenor talis est. Dis Vtriusqz sexus fidelis postq̄ ad annos discretiōis puenerit oīa sua pctā:saltem semel in anno fideliter cōfiteatur proprio sacerdoti:⁊ iniūctam sibi penitenciā propriis Viribus studeat adimplere:suscipiens reuerenter ad minus in pascha eucharistie sacramentū:nisi forte de proprii sacerdotis cōsilio ob aliquā rationabilez causaz ad temp⁹: ab hmōi perceptione duxerit abstinendum. Alioquin Viuens ab ingressu ecclesie arceatur:⁊ moriēs cristiana careat sepultura. Siquis aūt alieno sacerdoti Voluerit iusta de causa sua confiteri pctā: licentiā prius postulet et obtineat a proprio sacerdote:cū aliter ipe illum nō possit absoluere Vel ligare.

Jtem residuū dicti statuti(Vt parrochiales pbri eius tenore sepius Viso fiāt in audiendis cōfessionibus cautio res)duxim⁹ hic forē inserendū qđ sequit. Sacerdos aūt sit discretus ⁊ cautus Vt more periti medici supinfundat Vinū ⁊ oleū Vulneribus sauciati diligenter inquirens ⁊ peccatoris circūstātias ⁊ pctī:quibus prudēter intelligat quale debeat ei prebere cōsiliū:⁊ cuiusmodi remediuz adhibere:diuersis experimentis Vtendo ad saluandū egrotū. Caueat aūt omnino ne Verbo aut signo aut alio quouismodo aliquaten⁹ prodat peccatorem: sed si prudentiori consilio indiguerit: illud absqz Vlla expressione psone caute requirat Dñm qui peccatū in penitētiali iudicio sibi detectū presumpserit reuelare: nō solum a sacerdotali officio deponendū decernimus:Verūetiā ad agendū perpetuā penitentiā in arctū monasteriū detrudendum.

Jtem precipimus sacerdotibus antedictis:Vt in ecclesiis ad audiendas cōfessiōes patentez sibi locū eligāt. Et ne(etiā in ecclesia)ostio clauso aut alias in loco abscō

dito ⁊ nimis remoto neqz vñq̃ extra ecclesiam (nisi cogẽte necessitate) cõfessiones audiãt districte inhibemus.

Item quia penitentie sedz qualitates ⁊ q̃titates cuiparum confitentisqz possibilitatem capacitatez ⁊ cõdicionem (discretione vbiqz seruata) ad remediũ ⁊ salutez aiaruz q̃tũ possibile est sunt pcõribus iniũgende: Caueant pbr̃i ne p cõmissis ⁊ eis cõfessis furto. rapina. vsura. fraude. dãnisqz illatis penitentias iniungant p quas penitentes pecunias erogare teneantur (nisi satisfacta prius parte lesa) itidemqz pbr̃i cognouerit ipsos penitẽtes in facultatibus possidere vnde satisfacere queãt ⁊ commode penitentias hmõi pecuniarias adimplere.

Jtẽ inhibuerãt iãdudũ nostri pdecessores certis et rationabilibꝰ causis nosqz eisdez rõnibꝰ ⁊ vt in sacramento penitentie cõmittendi abusus suspicio tollat sub pena suspensiõis districte inhibemꝰ ne illas pbr̃i celebrẽt missas quas ipi i cõfessiõe p pnia iniũxerint celebrandas.

Jtez oibꝰ ⁊ singulis pbr̃is nrẽ dioceseos districte phibemus ne de cõfessis eisdẽ casibꝰ quoz absolutionem sedes apostolica nostriqz pdecessores sibi respective reseruãdã foze sanxerũt: cõfitentes absqz nostra seu vicarioz nrõrũ vel dicte sedis apostolice sup hoc eis cõcessa auctoritate absoluere p̃sumãt. Sed eos potiꝰ ad nos seu nostrũ penitentiariũ ppter hoc trãsmittãt (nisi tales sint in mortis articulo cõstituti: seu tãto vicino morti piculo absqz fictione ipediti q̃ nos seu nostrũ pdictũ pniariũ sedem vel apostolicũ adire nõ valeãt. Nã eo casu (q̃ est maxime necessitatis) potest simplex sacerdos a q̃busuis crimibꝰ casibusqz reseruat (etiã a maioris excõis sentẽtia a iure aut etiã ab hoĩe lata absoluere penitentez. i foro tñ penitentie dũtaxat ⁊ nõ in foro iudiciali iniũgendo ipi penitenti ꝓmittendoqz p eũ q̃ si qñ ⁊ citiꝰ q̃ poterit satisfaciet hijs q̃bus

fuerit satisfactio ipendenda ꝛ se illi ad quē mittend⁹ erat vel a quo fuerat absoluend⁹ pētabit mandatū ip̄i⁹ susceptum circa hoc ꝛ suā mapie i foro iudiciali (si fuerit maiori excōicatōe ligat⁹) absolutiōez hūiliter petitum ꝛ obtentum. Q; si ita q̄ taliter vt p̄fert mediante hmōi iniūctiōe ꝛ pmissiōe absolut⁹ extiterit postea sit pristine restitutus sanitati ꝛ p̄tacto cessante impedimento iniūcta ei (vt p̄mittit) ꝛ p eū pmissa non adimpleuerit cōtinuo in pristinam extunc ipō facto nulli dubiū ꝛ in foro cōscientie ꝛ in foro iudiciali reincidit excommunicationis sententiam.

Est autem circa premissa attendendum q̄ quis dicit vicino morti periculo impeditus nō solum ppter grauez corporis infirmitatez: verūetiā si ꝓbabiliter timeat i itinere capitalem inimicū predonem ve: aut potentioris se crudelitatez: vel si sit per loca periculosa aut insidiosa inuitabilit trāsitur⁹ nec alias absoluendi ptūtez habentis copiū habere possit ꝛ suā absolutiōez obtinere. Preterea ne forte qd̄ circa p̄tactoꝝ casuū reseruationez ꝓ remedio cōtra īcentiuū delinquēdi ꝓuide statutū ē: occulta manifestādi pctā occasionē p̄bere: ac inde pniuz fame piculū et scandalum inducere videat personarum: metu quoq; horum in contemptum cedat: contemnentes induret: ac tandem in profundum malorum mergat penitus induratos: Hic nos idcirco et aliis moti rationabilibus causis: aliquas personas pro sexus fragilitate et conditione statue: a generalibus nostris prohibitionibus et casuum reseruationibus supradictis specialiter excipiendas: et pretactis impeditis (quo ad quedam) equiparandas fore censentes: omnibus ꝛ singulis predicte nostre dioceſis parrochialibus presbiteris: vt sibi confitentes: innuptas adolescētulas: ꝛ alias cōiugatas mulieres suas parrochianas nō notorias peccatrices: sed occultas

ab incestus adulterii aliisqz oibus luxurie(etiã sodomitici)occultis peccatis:si que talia cõfiteãtur cõmisisse:easqz ipsi presbiteri verisimilibus ꝛ probabilibus cõiecturis cognouerint ad nos vel nostrũ predictũ penitenti arũp; pter hoc absqz scandalo ꝛ fame periculo accedere nõ pos; se: absoluere valeant et possint auctoritatem impartimur pariter et facultatem. Iniungendo tamen per ipsos presbiteros eisdem sic absolutis:quatinus ꝙciti9 commode sine scandalo ꝛ periculo fame poterunt nobis vel dicto nostro penitentiario se representent nostrũ seu eiusdem nostri penitentiarii mãdatũ super hmõi ab eis commissis ꝛ cõfessis criminib9 hũiliter suscepturas. Ne vel per dictos presbiteros oim pretactoz reseruatoz casuũ ignorantia pretendi queat:licet forte nõ omnes hmõi casus(specifice) plures tamen eorũdem ꝛ qui propt̃ eos ad nos vel nostrũ penitentiariũ vt pretactum est mittendi sunt:hic iussu nostro generaliter ꝛ specialiter inseruntur et noscuntur esse tales

Qui tale publicum ꝛ vulgatissimũ crimen cõmiserit quo tota sit cõmota ꝛ scandalizata ciuitas vel parrochia. et pro quo sit de iure solennis et publica penitentia iniungenda.

Qui dolosus ꝛ ex industria incendiari9 extiterit nec non qui incendiario prestiterit cõsiliũ auxiliũ vel fauorẽ Qui homicida aut etiã voluntarius membrorũ mutilator vel itinerũ insidiator seu nocturnus agroz depopulator extiterit quiqz ea aut eoz alterũ fieri fecerit.

Qui de deo vel sacratissima virgine eius genitrice maria aut alio quouis sancto(eos renegãdo despitando malgreando aut alias expectabiliter) blasphemie verba palam protulerit.

Qui manus violentas in patrem vel matrem inis

cerit seu eis alias graues iniurias intulerit: aut ea fieri fecerit.

Qui in iudicio deierauerit. ac qui falsum testimonium perhibuerit aut perhiberi fecerit.

Qui vsuram manifeste contraxerit.

Qui sterilitatem vel abortum in se vel aliam personam quouismodo procurauerit.

Qui prolem post partum:aut etiam fetum ante partum:studiose vel etiam ex negligentia late culpe oppresserit extinxerit ꝛ peremerit.

Qui cum brutis aut masculus cū masculo:iudea vel pagana.ꝛ ecōtra coierit.Aut alias quouismodo studiose agendo vel etiā patiendo sodomiticū pctm cōmiserit.

Qui ecclesiam vel cimiteriū hūani seminis vel sanguinis effusione: aut cadaueris heretici vel alias notorie ꝛ publice excōmunicati seu iudei vel pagani inhumatione polluerit.

Qui monialem carnaliter cognouerit.

Qui vginē siue etiā coꝛruptū mulierē rapuerit ꝛ vi carnaliter cognouerit: Necnō q̄ virginez etiā cōsentiētez maxime citra duodecimū sue etatl ānū stupꝛauerit

Qui adulterium perpetrauerit.

Qui post solenniter explicite vel etiā implicite emissum castitatis votū matrimonium contraxerit.

Qui viuente legitima vxoꝛe:aliā de facto duxerit: et q̄ viuente legitimo viro:cū alio de facto nupserit.

Qui post contractū matrimoniū viuente ꝛ in seculo remanente vxoꝛe sacrum oꝛdinem susceperit.

Qui matrimoniū clādestine cōtraxerit: ꝛ q̄ cōtrahēti bus tribuerit cōsiliū auxilium vel fauoꝛem.

Qui tpe ab ecclā phibito matrimoniū cōtraxerit:celebꝛauerit solennizauerit seu id fieri fecerit.

Qui consanguinitate carnali: vel etiam cognatione spūali seu affinitate sibi inuicē in gradu prohibito attinē tes matrimonio se copulauerint.

Qui incestuz quouismodo cōmiserit. Videlz. Qui pa ter cū filia: ⁊ q̄ mater cum filio: vel cum ab eis descendē tibus in quocunqz gradu a se distare noscantur. Necnon etiam cum eorz affinibus in primo genere affinitatis et gradu phibito. Jtē q̄ filiꝰ cū matre auia pauia abauia Et q̄ filia cū pr̄ auo ꝑauo abauo: vel aliis supra parēti bꝰ eorūdē recte ascēdēdo a stipite Vidz a prē i directa: ⁊ nō collaterali linea cū inter tales directe ascendētes ⁊ descen dentes perpetua sit prohibitio. Necnon cuz quibusuis eis dem patri. matri. auo. auie: ⁊ ceteris supradictis affinita te in primo genere ⁊ prohibito gradu attinentibus Jtem Qui frater cum sorore ⁊ que soror cum fratre. Necnon q̄ cū cōsanguinea: ⁊ que cum consanguineo vsqz ad quar tum in collateralibus consanguinitatis gradum inclusi ue. Et qui cum quauis sua necnon que cum quouis suo affine in primo genere affinitatis et gradu prohibito. Vi delicet scdm pretactam prohibitorz graduum cōsanguini tatis numerationē computando. Preterea Qui cuz illa quā aut cuiꝰ puerū ipe vel eius vxor post eorūz matri moniū cōsūmatū: Et similiter q̄ cum illo. quez aut cuius puerum ipa vel eius vir (post eorum matrimonium con summatum) baptisauit seu etiam de sacro fonte leuauit vel in confirmatione tenuit. Jtem qui cum illa: a qua: vel eius viro post eorum matrimonium consummatū seu etiam a cuius patre aut matre ipe baptisatus con firmatus ve seu de sacro fonte leuatus vel in confirma tione tentus fuerit. Necnon similiter que cum illo a quo vel eius vxore (post eorū matrimontū cōsummatū: seu etiū a cuiꝰ patre aut matre ipa baptisata cōfirmata ve:

seu de sacro fonte leuata vel in cõfirmatiõe tenta extite
rit. Et insuper Qui presbiter coierit cum illa cuius sa-
cramentalem audierat confessionem. Necnon similiter
illa que cum presbitero cui sacramentaliter confessa fue
rat carnaliter commiscuerit.

Qui apostolicas vel etiã quasuis alias publicas lit
teras seu publica instrumẽta falsificauerit aut falso cõpo
suerit seu etiã falsificari vel falso componi fecerit.

Qui ecclãsticã iurisdictõez pturbauerit aut pturbari
peruauerit. Et q̃ secularis iudex in personas vel res ec-
clesiasticas cõtra sacrorũ canonũ decreta ⁊ sanctiones iu
risdictionem vsurpauerit.

Qui ecclãm ecclẽq; ⁊ ecclãsticaꝝ psonarũ libertatez
⁊ iura scienter seu etiã per ignorantiã crassam ⁊ supinaz
violauerit. Quiq; contra hmõi libertatem ⁊ iura statue
rit: statuta ve seruauerit aut ea fieri ⁊ seruari fecerit seu
procurauerit.

Qui sacrilegiũ in res vel psonas ecclãsticas cõmise-
rit manu ĩ easdez psonas apponẽdo violentas aut ecclã-
sticas res vsurpãdo seu ea fieri faciendo.

Qui laycꝰ decimas post ⁊ cõtra phibitiõez lateranẽsis
consilii siue in feudum siue alias iniuste ⁊ pertinaciter de
tinuerit seu detineri fecerit.

Qui in solutiõe decimaꝝ deo ⁊ ecclẽ debitaꝝ fraudez
scienter cõmiserit seu cõmitti fecerit.

Qui maioris excõmunicatiõis sententiaz a iure vel
etiã ab hoĩe latã incurrerit ⁊ ab ea nondũ sit ab habente
potestatem absolutus.

Qui hereticus scismaticus sortilegus diuinator incã
tator. carminator. maleficus. demonum inuocator. super-
sticiosus in fide: vel etiaz male sentiens de sacramentis
seu fidei articulis extiterit: ac etiam qui occulta a diuina

toribus sciscitauerit. Necnon qui talibus consenserit prebueritqz auxilium.consilium vel fauorem.

Qui simonie crimen pro se vel pro alio:ac per se vel aliū commiserit.

Qui non promotus ad sacrum presbiteratus ordinez celebrauerit.Quiqz per saltū promotus extiterit.

Qui excommunicationis seu etiam interdicti vel suspensionis sententia innodatus diuina celebrauerit aut alias quouismodo irregularitatem incurrerit.

Qui super altari non cōsecrato seu etiam execrato siue in eccl̄ō siue extra eccl̄iam.Aut etiū super altari consecrato vel alias quouismodo in loco pphano sine nr̄ō aut vicarioz nr̄ōrū licentia speciali celebrare presumpserit.

Necnon qui in conficiendo altaris sacramentū vel alia ministrando eccl̄ōstica sacramenta debitam seruare formaz ꝛ verba sacramentalia debite ꝛ integre proferre cū intentione conficiendi(quo ad dictum altaris conficiēduz sacramentum omiserit.Quiqz absqz debita apta ꝛ ab ecclesia determiata materia huiusmodi eucharistie sacramentum celebrauerit vel etiam ip̄m aut alia ministrauerit sacramenta. Is quoqz ex cuius culpa vel etiam negligentia:sacer sanguis domini nostri ih̄ū xp̄i de calice ceciderit vel etiam gutta ip̄ius defluerit. Sacra ve hostia vel eius pars deperdita:aut putrefacta seu a mure vel alio animali corrosa aut comesta seu alias i suis accidentalibus notabiliter deteriorata extiterit. Et quicūqz siue presbiter siue alius ex gulositate voracitate vel ebrietate seu alio illicito opere ꝛ excessu sacram per eum sumptam hostiam vel eius partem euomuerit.

Qui sacramentū baptismi nisi in casu dubio ꝛ sub protestatione in titulo de eodem sacramento superius expressa reiterauerit.

Qui secundas mulieris necnon etiaz primas notorie nō virginis sed corrupte nuptias benedixerit.

Qut p̄sbiter etiā curatus de p̄tactis casib⁹ absqz nrā aut vicarioz nrōz vel sctē sedis apostolice specialiter et expresse ad hoc cōcessa sibi auctoritate (nisi psonas superius exceptas ab, oluerit. Quiqz cōmutare vota seu super his cum vouentibus dispensare presumpserit.

De sacramento eucharistie.

Eucharistie sacramentū conficere potest solus sacerdos. At vero quilibet fidelis postq̄ ad annos discretionis peruenerit: videlicet puer quattuordecim: & puella duodecim vel etiam vbi discretio supplet etatez pauciorz annorum: illud ad minus in pascha anno quolz ex supra inserto generali ecclē p̄cepto sumere tenetur (nisi forte de cōsilio ppriit sacerdotis & ob rationabilez cām ad tps duxerit abstinendū. vt puta ppter debilitatē stomachi sumptū cibū retinere non valentis: seu aliud simile impedimētū vel etiā ppter nōduz factū sufficientem pctōz cōfessionez: seu aliā debitam preparatiōem quam peragere nō poterat aut etiaz negligenter omiserat faciendā: vt ad recipiēdū tantū sacramentū: cuius propius effectus ē cōuersionis hoīs in cristuz se aptiorem reddat Et nō qz dixerit se suis non posse indulgere inimicis seu alienū restituere male ablatū vel detentū noluerit: aut aliud facere ad qd̄ legitime obligat. Nā vero qui hmōi ecclesie precepti contemptores effecti: Idez saluberrimuz quotannis (legitimo cessante impedimento) non recepe-rint vt premittit sacramentū: ab ecclesia eppellendi sunt et eis ecclesiastica (si pertinaces decedāt denegāda est sepultura. Quocirca nos iohānes eps prefatus publica

discurrente fama(audientes supradictū generalis cōsilii Vniuersalis eccl̄ie preceptū a nōnullis ī nostra dioceſi(nō ſine eor̄ aīarum periculo ⁊ ſcandalo plurimor̄)hactenus fuiſſe potius contemptū q̄ debite obſeruatū:ſtatuendum fore duximus ſtatuimusq; ac huius ſerie ſtatuti omnib⁹ ⁊ ſingulis eiuſdem noſtre dioceſis in Virtute ſancte obedientie intūgimus parrochialibus pb̄r̄is:quatin⁹ hmōi eccleſie preceptum ac ſingula p̄miſſa frequenter potiſſime quadrageſimali tp̄e in ſuis eccleſiis generaliter ⁊ publice exponāt ſuos prochianos(Vt ſe ad pretactā cōionem debite preparēt:p̄paratiq; die paſche reuerēter ⁊ deuote accedāt)ſalubriter inducētes. Inquirāt inſup fidelz pb̄r̄i diligēter.⁊ ſi quos de ſuis parrochianis Vel etiā alienis Vagabundiſq; ī prochiis ip̄or̄ pb̄r̄or̄ tp̄e paſche exiſtentibus agnouerint p̄tacto nō paruiſſe cū effectu ⁊ ſatisfeciſſe p̄cepto:id officiali nrō meldis.ſeu p̄motori cauſarum officii curie nr̄ē meldēſi in cōgregatiōe pb̄r̄or̄ q̄ kalenda Vocat̄ referre ac denunciare ſtudeant:eundem officialem ſeu p̄motorem ſuper talium Vita fama ⁊ nomine totiuſq; rei Veritate q̄certius poterunt fideliter informantes. Vt cōtra reos ſcd̄m caſus exigentiam Videlicet ſi dūtaxat reperti fuerint pretacti eccl̄ie precepti tranſgreſſores:ſeu etiam contemptores aut forte de ſacramentis ⁊ fide non recte ſentientes:equius diſcretius ⁊ iuſtius procedi Valeat debitaq; ſceleri pena taxari.

Item precipimus ſupradictis omnibus et ſingulis parrochialibus pb̄r̄is quatinus conſecratas hoſtias pro communicare Volentibus infirmis reſeruatas:⁊ in cupa ſeu repoſitorio quod ciborium Vocant exiſtentes ſolicite Viſitare ſtudeant ne accidentalia putrefiant aut aliud patiantur detrimentum. Necnon de quindecim diebus in

quindecim dies aut etiam citius (si opus sit) idem presbiteri alias nouas hostias consecrare. Jpasq3 (sumptis per eos veteribus que remanserint) in dicto ciborio loco illarum reponere non omittant. solerter prouidentes vt in p̄ dicto ciborio hostias huiusmodi consecratas in tāto semper numero reseruent teneantq3 reseruatas: q̄ dum contigerit corpus cristi infirmis extra ecclesiam forte ministrandum due aut plures hostiarum ibidē3 deferri valeant deferanturq3 ꝛ nunq̄ sola: ne si post communionem: infirmi nulla hostia consecrata remaneret in cupa: plebs nichilominus estimans remansisse ꝛ adorans ydolatrare videretur.

Item eisdem parrochialibus et singulis aliis nostre diocesis inunginus presbiteris: quatinus sacra linteamina que corporalia nuncupantur mundissima teneant semper et candida: nec supra sordida sacramentuz altaris conficere et eis eucharistiam inuoluere presumant. Neq3 expectent donec ille lineus vel sericeus pannus quo post sumptionem corporis et sanguinis domini nostri iesu christi calicem tergunt putrefiat: sed illum ante q̄ tendat ad putrefactionem a calice remoueant eiusq3 loco aliud mundum tersorium de aliquo benedicto et mundo veteri ornamento altaris conficiant et apponant. Pretacta immunda tersoria dum ea vt premittitur remouerint: in sacrario reseruantes postmoduz in baptisterio concremanda.

De sacramento matrimonii.

Rouide ſtatuerũt ſacroꝝ canonum conditores
Vt in facie eccleſie: miniſterio ſacerdotũ ⁊ p eoꝝ
man' ſpõſalia ⁊ mrionia ſolenniter ac publice celebrarẽ-
tur. prohibuerũtqꝫ (appoſitis eycõis penis) fieri clandeſti
na. ſñ õ ſoluꝫ (quidez) ppter tanti a deo in ſignuꝫ Vnionis
diuine nature ⁊ hũane in pſona ſui filii: cõiunctiõiſqꝫ ipi
ꝑpi ⁊ eccle in ſtituti reuerentiã ⁊ honeſtatez ſacramenti:
Verũetiam propter grauia pericula dehoneſtates ⁊ ſcan-
dala: q nõnunq̃ clãdeſtine cõtrahentibꝫ ⁊ eoꝝ proli inde cõ
tingunt. ſñ clandeſtinũ mriontũ (q̃q̃ etiam ſit Verũ) nõ
preſumit de iure: neqꝫ iuris preſumptiõe habetur coniu-
gium: ſed potius contuberniũ. Proles quoqꝫ ex eo nata
illegitima reputat. Et ſi alter coniugũ pro libito ſue Vo
luntatis inique (Vt plerumqꝫ accidit) alterum dimittere
et fidem mentiri Voluerit: dimittatqꝫ ac mrioniũ hmõi ſe
denegando contraxiſſe cum alio Vel alia de facto etiã in
facie eccle cõtrahat: ad dimiſſum Vel dimiſſaꝫ redire cogi
non poteſt: ſi nõ pretactũ primũ cõtractũ mriõniũ ex mu
tuo partiũ conſenſu extitiſſe initũ legitimis ac manife-
ſtiſſimis (qd difficile in quibuſdaꝫ: in aliis quoqꝫ difficilli
muꝫ Vel etiã impoſſibile Videt) conſtiterit documentis.

Matrimonia aũt dicuntur eſſe ⁊ ſunt clandeſtina: qñ
contrahuntur nõ in facie eccle.: nõ ſolenniter: nõ palam et
publice: nec coꝝ parrochiali pbro ⁊ pñtibus teſtibus. Nec
nõ quãdo etiã in eccliã palam ⁊ publice ⁊ pñtibus teſtiꝫ
bannis tñ nõ proclamatis (Vel etiaꝫ pclamatis bannis)
ſi hmõi matrimonia ppter probabilem cauſam fuerint
ab eccliaſtico iudice prohibita. Ac quando alias quouiſ-
modo clam ⁊ occulte inita ſunt nullis pſentibus p quos
probari poſſint fuiſſe contracta. Ea ſiquidem attenden-
tes nos iohannes epiſcopus prefatus. hiſqꝫ ⁊ aliis ꝑplu
rimis: quibus clandeſtine contrahentes Vltra offenſam

et graue peccatum quod transgrediendo ecclē preceptuz cōmittere ac excōmunicationis sententiā incurrere non verentur se immittunt:periculis infōrmationibus ꝛ scā dalis obuiare necnon committendi abusus in matrimo= niis viam precludere cupientes:editisqz circa hoc ab anti quo prouincialiū cōsiliorū statutis nos conformantes: ac subsecutam sinodalem nostroz predecessorum prohibitio nem quantuz opus est innouantes seu etiaz confirman= tes:omnibus ꝛ singulis nostre diocesis prochialibus pres= biteris precipimus statuentes:quatinꝰ offensiones infa mationes scandala premissaqz alia pericula suis parro= chianis(vt ab his caueant)frequenter publiceqz ꝛ in ge= nerali exponant.Eisdem auctoritate nostra inhibentes: q̄bus etiā sub excōmunicatōis pena quaz exnunc prout= extunc in contrafacientes ꝛ eoruū singulos nostraz hmōi inhibitionuz contemptores ferimus in his scriptis:distri cte inhibemus ne clandestina matrimonia cōtrahere: eis dem interesse vel etiam contrahentibꝰ:consiliū auxiliuz vel fauorem prestare presumant.

Jtem predictis sub pena suspeñ a diuinis iniungimꝰ parrochialibꝰ pbris quatinꝰ solennitates spōsalioz mrio= nioz necnō bānoz proclamationes:palam publice hora decenti.presente populi multitudine reuerenter honeste in prochialibus ecclesiis:ꝛ non in priuatis capellis oratoz= riis ac aliis locis celebrent.precauentes ne in sponsalibꝰ vtantur ꝛ faciant vti cōtrahentes verbis de presenti.ne qz in matrimoniis verba proferāt de futuro vel etiā fa ciant per cōtrahentes pferri. Sed vt talis circa hoc apta et a iure statuta cuilibet actui(verboruz discretione)for= ma seruetur:ꝙ mutuus ad actum quem tunc contrahen tes intendunt pateat et exprimatur animoz consensus:

nec indiscreta locutio actum quez non intendūt ostendat Vel etiā Vtriqz confusionem inducere Videatur: eos diligenter instruant in sponsalibus per Verba de futuro solum se adinuicem matrimoniū cōtracturos promittere. In matrimoniis aūt per pura ⁊ nuda de p̄senti Verba se inuicem accipere Vir scilicz mulierem in Vxorem: ⁊ mulier Virum in maritum. Quequidez a iure data de futuro i sponsalibus: ac de presenti in matrimoniis Verborūz forma sigillatim subsequitur. ⁊ talis est. Primo in sponsalibus Vir ad mulierem. Promitto te ducere in Vxorem. Et mulier ad Virū. Promitto tecū nubere. Solet tamen quod idem Valet) presbiter ydiomate gallico effectum huiusmodi forme loquendo ad contrahentes proferre. Ipsi autem contrahentes quod per id fieri intenditur iungendo adinuicem manus dextras pro signo cum Verbo affirmatiuo mutuum consensum exprimente: se ratum habere ⁊ approbare demonstrāt. Sub hac forma. Primo presbiter ad Virum. N. Tu prometz a. N qui cy est la prendre a femme ⁊ espouse se dieu ⁊ nostre mere sainete eglise si accorde. Quo respondente. Dy. Cōtinuo presbiter ad mulierem N Semblablemēt tu prometz a. N. qui cy est le prendre a mary ⁊ espouy ⁊c. Vt supra. In matrimoniis autem ista sunt proferenda de presenti Verba: dicit enim Vir ad mulierem. Accipio te in meam. Et mulier ad Virum. Accipio te in meum. Verum consueuit forma hmōi per sacerdotem lingua Vulgari ⁊ materna effectiue exprimi. Et quod per eam intenditur a contrahentibus iungendo adinuicem manus dextras pro signo cum Verbo affirmatiuo mutuum consensum exprimente ratificari ⁊ approbari: modo ⁊ ordine sequentibus. Dicit enim primo presbiter ad Virum. N. Tu prens. N. qui cy est a femme ⁊ espouse. Et luy prometz que bonne ⁊ loya

le part de ton corps ⁊ de tes biens tu luy feras. Sayne et enferme tu la garderas Et pour quelque autre ne la chã geras. Ainsi que dieu la instituee ⁊ ordonne: ⁊ nostre mere saincte eglise le garde ⁊ commande. Dixo autem respondente. Dy. Continuo presbiter ad mulierem dicit Tu N. prens. N. qui cy est a mary ⁊ espoux. Et luy prometz que ⁊c. Vt supra feminino in masculinum mutato.

Item contrahentibus sponsalia illico post fidem datam iniungant auctoritate nostra sacerdotes prefati put et iniungimus iniungiqz solitum est ab antiquo: quatinus ad contractum celebrationem et solennizationem eorum matrimonii in facie ecclesie per Verba de presenti infra quadraginta dies a die suorum hutusmodi contractorum sponsaliorum computandos: nisi canonicum obstiterit impedimentum procedant. Ac bãna super hoc per tres dies dominicales solenniter ⁊ publice Vt p̃fertur in prommis parrochialium ecclesiarum quarum parrochiani tunc existunt ac etiam aliarum (si et Vbi expedierit) per parrochiales presbiteros earundem ecclesiarum proponi et proclamari faciant atqz procurent. Quibusquidem presbiteris nobis subditis precipimus Vt id diligenter exequantur. Nichilominus precauentes ne Vlos ad contractum et solennizationem matrimonii de p̃senti admittant: donec prius proclamatis (Vt premissum est) tribus bannis officialem nostrum meldenſis an aliquod impedimentum obstare cognoscant Vel non: per sua scripta certum reddiderint: Ipsiusqz officialis directas inde eis sub sigillo curie nostre meldensis patentes litteras receperint: expressum mandatum de admittendo et solennizando matrimonium hutusmodi continentes. Nisi eisdem presbiteris litteratorie cõstiterit

nos seu nrōs Vicarios Vel officiales ꝑfatū certē ex causis cū cōtrahere Volentib⁹ super eor⁹ predictis bānis mīme ꝓ clamādis dispensasse: aut alias duxerimus seu duxerint dicti nostri Vicarii Vel officialis: ex ꝑseqū scripserim⁹ seu scripserint circa hoc fore procedendum.

Item supradictis ꝑcipim⁹ prochialib⁹ pbris: quatin⁹ anteqū sua super pretactis bannor⁹ proclamationib⁹ scripta officiali nrō Vt ꝑfertur trāsmittant: sciscitent̄ a contrahere Volentibus ⁊ alias solicite inquirāt: an inter ipos contrahere Volentes sit aliquod impedimentū cōsanguinitatis Vel affinitatis carnalis seu etiā cognationis spūalis Et an alter cōtrahentiū: antea cū alia persona Viuente matrimoniū Vel etiā sponsalia contraxerit: sacrū Ve ordines susceperit aut expressam et explicitū seu etiam implicitam fecerit religionis professionem. Se insuper diligenter informent an contrahere Volentes sint aliquo innodati excōmunicatiōis Vinculo. Vndeq̄ oriundi: ⁊ quarum existant Vel nouissime extiterint ecclīar⁹ prochian: necnon a quo tempore de suis recesserint parrochiis. Vt deantq̄ ipi presbiteri dimissorias litteras taliuz nō suor⁹ sed alienor⁹ nuper parrochianor⁹. Ac ꝗquid de ⁊ super p̄missis inuenerint: ꝑfato nrō officiali per sua supradicta proclamationis bannoruz scripta notificent: in eisdemq̄ scriptis fideliter exprimant. A participatione cū excommunicat(: ne Videlicet pro eis dictas proclamationes faciant Vel super hoc scribant nichilominus precauentes.

Item Si quis ante Vel post cōpletas dictor⁹ bānor⁹ proclamationes Videlicet post contracta sponsalia Vsq̄ ad contractum matrimonii exclusiue) opponens Vel accusator appareat: id prefati sacerdotes anteq̄ Vlteri⁹ procedant dicto nrō officiali denūciare scripto: ⁊ ad euz causaz

oppositionis vel accusationis hmõi discussiendã remitte re. Necnõ coram eo opponẽtes seu accusatores cõtrahere q3 volentes: ad certã & cõpetentẽ diez peremptorie & perso naliter citare studeãt ibidem super hoc: vt turis fuerit p cessuros. Nec eyiunc dicti pbri eosdem contrahere volen tes: ad inter se inuicem vel cum aliis personis sponsa lia vel matrimonium contrahendũ admittere presumãt donec eisdem pbris legitime constiterit de oppositione et accusatione hmõi discussum eytitisse litemq3 et causam super hoc intentatam diffinitiua sententia a qua appel latũ non fuerit nec appellatio psecuta penit9 esse sopitã.

Item toleratũ ab antiquo: & hactenus obseruata3 in nostra dioces cõsuetudine3 qua ecclãrũ rectores secũdas nuptias viri ad bigamia3 trãseuntis & cuz virgine que nuptialem benedictiõe3 antea non susceperat contrahen tis benedicunt: & non ecõuerso duximus fore tolerandam prout & toleramus. Eandem aũt benedictionẽ iterari vi delicet in matrimonio viri & mulieris ad bigamiã trãse untiũ. Item in matrimonio antea benedicte mulieris ad bigamiã trãseũtis & cũ quocũq3 viro (etia3 si vir ille nul la3 aliã duxerit) nubentis. Item in matrimonio mulieris notorie non virginis sed corrupte cũ quocunq3 viro nu bentis. etiã si dicta mulier antea cũ alio non contraxerit fieri sub pena excõicationis districte phibentes. Ipsam aũt benedictionem in primis nuptiis viri cum virgine non benedicta contrahentis p̃cipimus semp impendi.

Vt aũt super pretactis per pbros prochiales relationi bus & scriptis debite conficiendis iidez pbri sufficienter in strui valeant: singulas formas sub quibus ea in effectu mutatis mutandis & additis addendis: conficere poterũt et debebunt fieri fecimus duximusq3 hic fore ordine q̃ se quitur inscrendas.

STE VIÈVE

Forma scripti super bānoꝝ proclamationibus nemine contradicente factis in ecclesia cuiꝰ ābo cōtrahere Volentes sunt prochiani ⁊ de ipa parrochia oriundi.

Enerāde circūspectiōis Viro dño officiali meldeñ. M. rector prochialis ecclē d nāthoulleto i dcanatu d dōpnomartio meldeñ dioc(. debitā obediētiā cū oī reuerentia ⁊ honore. Dā nouerit circūspectō Venerāda q tria bāna p tres dies dñicales i prō pno pdicte prochialis ecclē soleniter palā ⁊ publice pplō ibid ad dina audiēda cōgregato: eptiterūt pclamata de mrionio cōtrahēdo Inter guillotū fouet. Et bertā filiā galteri des loges prefate ecclē prochianos: ⁊ de ipa prochia: put michi ex ipoꝝ cōtrahere Volētiū assertiōe: aliarūqz fide dignaꝝ testimonio psonaꝝ cōstitit) oriūdos. Quibusquidē bānis ⁊ mrionio cōtrahendo nēo opponēs Vel etiā alias cōtradicēs apparuit nemoqz se hmōi mrionii accusatorē cōstituit. Nec alid canonicum nouit ipedimentū: quominꝰ itidē cōtrahere Volentes ad cōtrahēdū adinuicez celebrādūqz ⁊ solennizādū i facie ecclē mrioniū recipi debeāt ⁊ admitti. In cuiꝰ rei testioniū sigillū pdicte prochialis ecclē ad mrionia Vnacum meo manuali signo pītti scripto duxi forē apponendum ⁊ apposui. Datum die ⁊c. Anno domini ⁊c.

Forma scripti sup bannoꝝ proclamationibꝰ nemine contradicente factis in ecclīs cuius ābo cōtrahere Volētes sunt parrochiani: noꝝ tamen de ipa parrochia sed aliena eiusdem decanatus oriundi.

Enerāde circūspectōis Viro dño officiali meldeñ. M. rector prochialis ecclē de nāthoulleto i dcanatu de dōpnomartio meldeñ dioc(. debitā obe. ⁊c. Vt supra i pcedēti forma Vsqz ibi. Inter guillotū fouet: ⁊ bertā filiā galteri des loges prefate ecclē: Virū scilz a tali tpe ⁊ mulierem a tali prochianos: nō tñ de ipa prochia sed de sctō mapimo pdicti

decanat⁹ de dõpnomartino (Vt michi asseruerũt) oriũdos. Quibusquidem bãnis ꝛc Vt supra in pcedenti forma.

Forma scripti sup bãnoꝝ pclamationib⁹ nemine contradicẽte factis i ecclã cui⁹ ãbo cõtrahere volentes sunt prochiani nõ tñ de ipa parrochia sed de alienis diuersisqz parrochiis eiusdez decanatus oriundi.

Venerande circũspectõis viro dño officiali meldeñ N. rector parrochialis ecclẽ de nãthoulleto in decanatu de dõpnomartino meldeñ dioceſis. Debitã obedi. ꝛc Vt supra i prima forma Vsqz ibi. Inter guillotũ fouet de sancto maximo pdicti decanatus de dãpnomartino: Et bertã filiã galteri des loges de cloya eiusdẽ decanat⁹ (Vt michi asseruerũt) oriundos plibate tñ mee prochialis ecclesie viruz scilz a tali tpe ꝛ mulierem a tali prochianos. Quibusquidez bãnis ꝛc. Vt supra in prima forma.

Forma scripti super bannorum proclamationibus nemine contradicente factis in ecclesia cuius ambo contrahere volentes sunt parrochiani nõ tamen de ipa parrochia sed aliena: nec de eodem decanatu sed alieno meldensis dioceſis oriundi.

Venerande circunspectionis viro domino officiali meldeñ. N. rector parrochialis ecclesie de nanthoulleto in decanatu de dompnomartino meldeñ dioceſis. debitam obedieñ ꝛc. Vt supra in prima forma Vsqz ibi Inter guillotum fouet: ꝛ bertam filiaz galteri des loges prelibate mee parrochialis ecclesie virum scilicet a tali tempore: et mulierem a tali parrochianos. Nõ tamen de ipa parrochia: sed de guerardo decanatus de creciaco predicte meldensis dioceſis (Vt michi asseruerunt) oriundos. Quibusquidem bannis et cetera. Vt supra in prima forma.

Forma scripti super bannoꝝ proclamationibꝰ nemine cõtradicente factis in eccl̃a cuius ambo cõtrahere Volentes sunt prochiani nõ tñ de ipa prochia : sed de alienis diuersisqꝫ parrochiis diuersorum decanatuuꝫ meldensis dioc̃esis oriundi.

Enerãde circũspectõis Viro dño officiali meldẽñ.

N.rector parrochialis eccl̃e de nanthoullcto in decanatu d̃ dõpnomartino meldẽñ dioc̃ d̃bitã obe.ꝛc. Vt supra in prima forma Vsqꝫ ibi. Inter guillotũ fouet de guerardo decanatꝰ d̃ creciaco p̃dicte meldẽñ dioc̃esis. Et bertã filiã galtheri des loges de tremis decanatus de gaudeluco eiusdeꝫ dioc̃esis (Vt michi asseruerũt) oriundos. p̃libate tamen mee parrochialis eccl̃e: Virum scꝫ a tali tp̃e: et mulierem a tali parrochianos Quibusquidem bãnis ꝛc. Vt supra in prima forma

Forma scripti super bannoꝝ pclamationibus nemine cõtradicente factis in eccl̃a cuius ãbo cõtrahere Volentes sunt parrochiani. Alterqꝫ dũtaxat eorũdeꝫ est de ipa parrochia: Vel etiam alia meldẽñ dioc̃esis oriundus. Alter Vero non sed de aliena dioc̃esi.

Enerande circũspectõis Viro dño officiali meldẽñ

N.rector parrochialis eccl̃e de nãthoulleto in decanatu de dõpnomartino meldẽñ dioc̃esis Debitũ obedi.ꝛc Vt supra in prima forma Vsqꝫ ibi. Inter guillotuꝫ fouet de dicto nãthoulleto Vel tali alia parrochia meldẽñ dioc̃esis predicte: Et bertã filiaꝫ galteri des loges de dioc̃esi parisiensi (Vt michi asseruerũt) oriũdos. prelibate tamen mee parrochialis eccl̃e. Virũ scꝫ a tali tp̃e. ꝛ mulieꝛeꝫ a tali parrochianos. Quibusquidem bannis ꝛc. Vt supra in prima forma.

Forma scripti super bannoꝝ pclamationibus (nemine contradicente) factis in eccl̃a cuius ambo contrahere

Volentes sunt parrochiani: non tamen de ipa parrochia neqz de dioces meldeñ. sed aliena oriundi.

Enerande circūspectionis Viro dño officiali meldeñ. M. rector parrochialis eccle de nūthoulleto i decanatu de dompnomartino meldeñ dioceses.

Debitaz obe. ꝛc. Vt supza in prima forma Vsqz ibi. Inter guillotuz fouet: Et bertā filiā galteri des loges. prelibate mee parrochialis eccle. Virū scilz a tali tempore: ꝛ mulierez a tali parrochianos. Non tamen de ipa Vel alia parrochia meldeñ dioceses, sed de dioces parisiensi(Vt michi asseruerūt) oriundos. Quibusquidem bannis ꝛ cetera Vt supza in prima forma.

Forma scripti super bānoz pclamationibus(nemine contradicente(factis in eccla. cuius ābo contrahere Volentes sunt prochiani non tñ de ipa parrochia neqz de dioces meldeñ sed de alienis parrochiis ꝛ dioceseb⁹ oriundi.

Enerāde circūspectionis Viro dño officiali meldeñ M. rector parrochialis eccle de nāthoulleto i decanatu de dompnomartino meldeñ dioceses. Debitū obedi. ꝛc Vt supza in prima forma Vsqz ibi. Inter guillotuz fouet de nogento trecenses dioceses: Et bertā filiam galteri des loges de pithueris aurelianeñ dioc(Vt michi asseruerunt) oriūdos. prelibate tamen mee parrochialis eccle Viruz scilz a tali tpe ꝛ mulierez a tali prochianos. Quibusquidez bānis ꝛc. Vt supza in prima forma.

Forma scripti super bānoz pclamationibus(neminē cōtradicēte) factis in eccla: cuius alter cōtrahere Volentiuz dūtaxat est prochianus. Alter Vero alienus prochianus eiusdez tñ decanatus. Sūt autez ambo de prochia supradicte eccleste oriundi.

Enerande circūspectiōis Viro dño officiali meldeñ M. rector prochialis eccle de nāthoulleto in decanatu

de dõpnomartio meldeñ dioc. Debitã obe. ꝛc Vt supra in prima forã Vsqz ibi. Inter guillotũ fouet dicte mee eccle prochianũ: ꝛ bertã filiã galtheri des loges eccle d̃ sctõ maxio eiusd̃ decanat⁹ de dõpnomartio ꝛ dioc meld̃. prochianã nõ tñ de ipa prochia: sed ãbos d̃ mea pdicta (put ex assertiõe pfati guilloti fouet ꝛ aliaꝝ fidedignaꝝ testionio psõaꝝmi cbi cõstitit oriũdos. Quibusq̃dẽ bãnis ꝛc. Vt supr̃ i prima for.

Forma scripti sup bãnoꝝ pclamatõib⁹ (neie cõtradicẽte) fact i ecclã: cui⁹ alter cõtrahere Volẽtiũ dũtaxat ẽ prochian⁹ ꝛ d̃ ipa prochia oriũd⁹. Alter vo nõ sed alien⁹ prochian⁹ ꝛ d̃ alia prochia eiusd̃ tñ d̃ca. ꝛ dio. meldeñ oriũd⁹

Enerãde circũspectõis Viro dño officiali meldeñ. ℳ rector prochialis eccle de nãthoukleto i d̃canatu d̃ dõ pnomartio meldeñ dioc. Debitã obe. ꝛc. Vt supr̃ i prima forma Vsqz ibi. Inter guillotũ fouet dicte mee eccle prochianũ: de ipaqz prochia (put michi ex ipi⁹ assertiõe: ꝛ aliaꝝ fidedignaꝝ testimonio psonaꝝ cõstitit) oriũdũ. ꝛ bertã filiã galtheri des loges de sctõ maxio eiusd̃ decanat⁹ de dõpnomartino ꝛ dioc meldeñ prochianã de ipaqz prochia d̃ sancto maximo (Vt fertur) oriundã. Quibusquidem bannis ꝛc. Vt supra in prima forma.

Forma scripti sup bũnoꝝ pclamatiõib⁹ neie cõtradicete facte i ecclã cui⁹ alter cõtrahere Volentiũ dũtaxat est prochian⁹ nõ tñ de ipa prochia sed aliena eiusd̃ decanatus oriũd⁹. Alter Vero neqz prochian⁹ neqz de ipa prochia sed aliena alieni decanatus eiusd̃ tñ dioc meldeñ oriundus.

Enerãde circũspectõis Viro dño officiali meldeñ. ℳ rector prochialis eccle de nãthoukleto i d̃canatu d̃ dõ pnomartino meldeñ dioc. Debitã obe. ꝛc. Vt supra i prima forma Vsqz ibi. Inter guillotũ fouet dicte mee eccle a talitpe citra prochianũ: nõ tñ de ipa prochia: sed d̃ sctõ maxio eiusd̃ decanat⁹ de dõpnomartino (Vt michi asseruit) oriũ

dñ. ꝛ bertã filiũ galtheri des loges d ecclã d guerardo i bria decanat⁹ de crectaco eiusd dioc(meldeñ prochianũ: ac de ipa prochia de guerardo(vt fert)oriũdũ. Quibusquidem bannis ꝛc vt supra in prima forma.

Forma scripti sup bãnoꝝ pclamatõib⁹(neie cõtradicẽte)fact(i eccl㠩cui⁹ alter cõtrahere volẽtiũ dũtaxat ẽ prochian⁹. Alter xo nõ sed alien⁹. Sũtqz ũbo d alienis prochiis ac diuersis dcanatib⁹ eiusd tñ dioc(meldeñ oriundi.

Enerãde circũspectõis viro dño officiali meldeñ ℳ. rector prochialis eccl㠠d nãthoulleto i decanatu d dõp nomartino meldeñ dioc(Debitã obedictiã. ꝛc. vt supͣ in prima forma vsqz ibi. Int guillotũ souet dicte mee prochialis eccl㠠a tali tpe citra prochianũ nõ tamẽ de ipa prochia sed de vodoyo decanatus de colũbariis dicte meldeñ dioc(vt michi asseruit oriũdum. Et bertã filiũ galtheri des loges eccl㠠d fulanis i decanatu de gãdeluco eiusdẽ diocesis meldeñ prochianũ non tñ de ipa prochia de fulanis sed de guerardo i decanatu de creciaco sepedicte meldeñ diocesis vt fertur oriundam. Quibusquidẽ bannis. ꝛc. vt supra in prima forma

Forma scripti super bannoꝝ proclamatiõibz nemine contradicente factis in ecclesia cuius alter cõtrahere volentium dũtaxat est parrochian⁹ de ipsaqz parrochia vel etiam alia meldeñ diocesis oriũdus. Alter vero non sed alienus parrochianus et de aliena diocesi oriundus

Enerande circumspectionis viro domino officiali meldeñ. ℳ. Rector parrochialis ecclesie de nãthoulleto i decanatu de dõnomartino meldeñ diocesis. Debitã obe. ꝛc. vt supra i prima forma vsqz ibi. Int guillotũ souet dicte mee ecclesie a tali tpe citra prochianũ de ipsaqz vel tali alia prochia eius dẽ meldeñ diocesis vt michi asseruit ꝛ ex alioꝝ fidedignoꝝ testiõnio psonaꝝ cõstitit oriundum

Et bertū filiū galteri des loges. de tali loco parrochianū et de dioceſi pariſienſi (Vt fertur oriūdaz. Quibuſquidē bānis ꝛc. Vt ſupza in prima forma.

Forma ſcripti ſup bānoꝝ pclamatiōibus (nemine cōtradicente) factis in eccl̄a cuius alter cōtrahere volentiū dūtaxat eſt prochianus. Alter vero nō: ſed aliene prochie meldenſi tñ dioceſis Sūtqz ambo de aliena dioceſi oriūdi.

Enerāde circūſpectionis viro dño officiali meldenſi M. rector parrochialis eccl̄e de nāthoulleto in decanatu de dōpnomartino meldenſis dioceſis. Debitaz obe. ꝛc. Vt ſupza in prima forma Vſqz ibi. Inter guillotū fouet dicte mee eccl̄e a tali tp̄e citra prochianū: Et bertū filiam galteri des loges: eccl̄e de fulanis in decanatu de gandeluco dicte meldenſi dioceſis prochianā. Non tñ de meldēſi ſed ambos (Vt fertur et michi aſſeruit dictus meus parrochianꝰ de dioceſi pariſienſi oriundos. Quibuſquidem bannis ꝛc Vt ſupza in prima forma.

Forma ſcripti ſuper bānoꝝ pclamationibus nemine cōtradicente factis in eccl̄a cuius alter cōtrahere volentiū dūtaxat eſt parrochianus. Altero vero nō ſed alienus ꝛ aliene dioceſis. Neuterqz eſt de dioceſi meldenſi ſed ſunt ambo de alienis diuerſiſqz dioceſibus oriundi.

Enerande circūſpectionis viro dño officiali meldenſi M. rector parrochialis eccl̄e de nāthoulleto ī decanatu d̄ dōpnomartino meldenſis dioceſis. Debitā obedi. ꝛc. Vt ſupza in prima forma Vſqz ibi. Inter guillotū fouet dicte mee eccl̄e a tali tempore citra parrochianū: non tñ de ipa parrochia: neqz de dioceſi meldenſi. ſed de dioceſi Senonēſi Vt michi aſſeruit oriūdū: Et bertā filiā galteri fouet eccl̄e parrochialis de. N. talis dioceſis prochianaz ac de dioceſi turonēſi (Vt fertur) oriundā. Quibuſq̄dē bannis ꝛc. Vt ſupza in prima forma.

Est autem preterea notandum q̄ nulla datur hic prout nec dari opus est specialis forma scriptorum p̄ diocesanis qui sunt diuersarum spiritualium iurisdictionum Nam huiusmodi scripta confici possunt scdz supra insertas formas: maxime scdz illas que dantur pro his qui de diuersis decanatibus existunt. Ita tamen q̄ pro illo qui extiterit aliene iurisdictionis Vbi in dictis formulis ponitur talis decanatus: ponatur talis iurisditionis spiritualis meldensis diocesis. Et Vbi ponitur in tali decanatu: ponatur in tali iurisditione meldeñ diocesis ⁊c.

Item Forma scripti super oppositione bannis ⁊ matrimonio interiecta.

Venerande circunspectionis Viro domino officiali meldensi. N. rector prochialis ecclesie de. N. meldensis diocesis. Debitam obedientiam cum reuerentia ⁊ honore. Vestra nouerit circunspectio Veneranda sponsalia per Verba de futuro in facie ecclesie nuper fuisse contracta inter henricum gaultier ex Vna: Et bertam filiaz martini guillot partibus ex altera dieqz date presentis scripti theobaldum perrot de tali loco coram me in dicta ecclesia post proclamationem primi banni per me super matrimonio huiusmodi contrahendo publice in prompto eiusdem ecclesie proclamati personaliter comparuisse ac dictam bertam cum eodem seqz cum ea priores ⁊ potiores habuisse matrimoniales promissiones pretendente m se ne Vlterius ad pretactum matrimonium inter p̄nominatas partes contrahendum procedatur formalitez opposuisse Ad e autem ea de re iuxta editum circa hoc sinodale statutum distulisse: causamqz oppositionis huiusmodi Vobis et Vestre Venerabili curie discutiendam

remisisse. Necnon prefatum opponentem supradictasq3 partes loquendo ad eorum personas:coram Vobis medis ad diem sabbati instantē peremptorie et personaliter citasse super hoc ibidem prout iuris fuerit processuros Datum et actuz sub sigillo predicte mee parrochialis ecclesie Vnacum meo manuali signo. Anno domini millesimo et cetera.

Forma scripti super accusatione matrimonii contrahendi.

Enerāde circunspectionis ꝛc. Vt supra in forma immediate precedente Vsqz ibi . Dieqz date presentis scripti theobaldum perrot de tali loco coram me in dicta ecclesia post proclamationem primi banni per me super dicto matrimonio cōtrahendo publice in prompno eiusdez ecclesie proclamati personaliter comparuisse: ac impedimentum consangninitatis esse inter prenominatos contrahere Volentes asserentem:se matrimonii predicti accusatorem constituisse. Ade autez ea de re iuxta editum circa hoc sinodale statutum distulisse:causamqz accusationis huiusmodi Vobis et Vestre Venerabili curie discutiendam remisisse. Necnon prefatum accusatorem prenominataſqz partes loquendo ꝛc. Vt supra in forma immediate precedente.

Est autē notandum ꝙ si accusator aliud impedimētum ꝙ consanguinitatis obiciat illud debet exprimi in scripto(Vt puta affinitatis carnalis Vel cognatiōis spiritualis seu etiam disparitatis cultus aut si altera pars contrahentium accusetur fuisse et esse cum alia persona Viuente coniugata: Vel aliud hmōi simile qđ matrimonium cōtrahendum debeat impedire.

De sacramento extreme Vnctionis.

Extreme Vnctionis sacramentum soli sacerdo-
tes possunt ministrare christianis:nō tamē pue-
ris neqz ratione carentibus:sed adultis:z discre
tionis vsum habentibus:non sanis sed infirmis:neqz in
differenter quibuslibet infirmis:sed solum illis quorum
finis vite ex probabilibus et verisimilibus coniecturis
per infirmitatem expectatur:illud tunc deuotè petenti-
bus:vel etiam si freneси seu dementia tūc capti aut ali-
as taliter sint impediti q̄ petere non valeant: dummo-
do in eadez infirmitate ante impedimentū hmōi id ver-
bo aut signo petierint:et verisimiliter nō presumatur: q̄
per aliquam insolentiam occasione dementie seu frene-
sis predicta iniuria vel irreuerētia irrogetur sacramento.
Effect⁹ autē ipius sacramenti est:nō solum morbi actua
lis pctī purgatiuā expulsionē:ac spūalis debilitatis ex eo
dez morbo puenientis reparatiuā curationē:digne susci-
pientib⁹ cōferre: verūetiā ex consequenti corporalez (si su
scipienti ad finē principalez scilicet spiritualez expediat)
inducere sanitatē. Qua de re oīb⁹ z singulis nrē dioceси
prochialib⁹ pbris pcipim⁹ quatin⁹ tā salubris sacramenti
effectū hmōi suis qualz graui infirmitate detētis prochia-
nis exponāt:eisdez salutarib⁹ monitis suadētes:vt dum
adhuc sane mentis existunt post factam peccatorum con
fessionem ipsum sacramentum(quod est vltimum dispo
nens ad gloriam remedium)sibi:si et quando vt pretactū
est de eoz timebitur mortis periculo ministrari: humiliter
et deuote exposcāt:quo a pctōz scalorib⁹ purgati stabilio
res in fide pmanere. exeūtesqz de hoc mūdo his et aliis
spūalibus armis vndiqz muniti(ppulsis demoniū terro-
ribus et minis)securius transire.necnō corā iudice casto
angelicis manibus presentari mereantur et valeant ap
parere existereqz mundiores.

De ecclesiastica sepultura: quibus scilicet danda sit quibus quoqz deneganda

Ænium christianorum et non aliorum defunctorum cadauera ecclesiastice (nisi iure: aut locorum rationabili consuetudine prohibeantur) tradenda sunt sepulture. Jure autem prohibentur qui ex propria malicia: malicioseqz industria: desperatione vel etiam iracundia ducti. laqueo. gladio. igne. aqua. precipitio: aut alio genere mortis sponte se interimunt. Item pariter prohibentur: qui torneamenta sponte exercendo in ipo et ex ipo exercitio moriuntur. Aut ibidem etiaz letale vulnus: vnde mors secuta sit acceperunt. Itez prohibentur omnes et singuli dampnati et pertinaces hereticí: manifestiqz ac contumaces vsurarii. necnon quicuiqz alii siue a iure siue ab homine (ministerio tamen & sententia iudicis) nominatim excommunicati: vel etiaz excommunicationis sententiam a iure vel ab homine latam incurrisse declarati: etiam si tales excommunicati et declarati in mortis articulo penituerint et absolui petierint: absolutiqz in foro conscientie: & non in foro iudicia si extiterint. Veruntamen si et post debite & humiliter petitam per eos duz adhuc viuunt: licet in lecto mortis existentes et morti proximi absolutionem huiusmodi in foro iudiciali: fuerint eam a iudice ad hoc potestatem habente (etiam post eorum mortē) assecuti: tunc de hoc litteratorie constito: sacra potest eisdem exhiberi sepultura.

Item prohibentur qui non recepto saltem semel in anno iuxta superius insertum et annotatuz statuti generalis ecclesie consilii tenorem penitentie seu etiam eucharistie sacramento decesserint: nisi eos in mortis articulo penituisse & se a reatu huiusmodi absolui humiliter petiisse

constiterit. Preterea de consuetudine certis et ratio-
nabilibus causis ab antiquo introducta in nostraq3 dio-
cesi hactenus obseruata prohibetur parrochialibus pres-
biteris ne illorum cadauera defunctorum qui annos di-
scretionis attinentes: nulla suorum peccatorum sacrame-
tali confessione die eorum mortis vel pauloante scilicet
a paucis anteactis diebus facta. Aut etiam potestatem
disponendi de suis bonis et rebus: facultatemq3 eligen-
di sepulturam habentes (nullo condito testamento) de-
cesserint: tradere presumant ecclesiastice sepulture: donec
citius et certius q̄ poterint litteratorie: aut per certuz nū
cium: nos vel officialem nostrum super causis omissio-
nis huiusmodi testamenti et confessionis informauerit
ac per directas eis a nobis vel dicto officiali nostro litte-
ras quid inde per eos circa huiusmodi sepulturam agen-
dum sit facti fuerint certiores. Nos vero episcopus pre
fatus pretactas omnes et singulas prohibitiones iustas
rationabiles: de iureq3: ac iuri consonas fore et esse atten
dentes: eas in nostra predicta meldensi diocesi inconcusse
obseruari iubemus. Contraq3 fieri in futurum sub pe-
na excommunicationis districte inhibemus. Et insuper
omnes et singulos qui eis spretis contra easdem fecerint
ac de facto venire: facientibusq3 ac venientibus consiliū
auxilium vel fauorem prestare presumpserint: penas et
cēsuras a iure in tales generaliter promulgatas: eynūc
prout eytunc et eytunc prout eynunc incurrere seu etiaz
incurrisse generaliter declaramus.

Tertia pars synodalium constitutionum: de his que potius et vtrobiq3 populum respiciunt.

Primo De non recipiendo alienos parrochianos

aut etiaz eis sine dimissoriis ecclesiastica sacramenta mi nistrando. Necnoy de dandis vel non huiusmodi dimis soriis.

Mbibemus omnibus ⁊ singulis parrochialibus presbiteris ne alienos parrochianos nostre aut eti am aliene dioceseis recipiant in suos vel admittant: seu etiam eis ecclesiastica sacramenta (casu necessitatis ex cepto) ministrent: absqz nostris seu nostrorum vicariorum licentia atqz mandato. vel etiam expresso consensu: aut litteris dimissoriis epi dioceseis: seu rectoris ecclesie parro chialis cuius dioceseani seu parrochiani existunt aut an tea ⁊ nouissime extiterint. Neqz itez presbiteri suis par rochianis non excōmunicatis ad alias parrochias tran sire vel ad longinquas partes peregrinari et pficisci vo lentibus litteraſqz dimissorias ab ipsis p̄sbiteris p hmōi vel etiā q̄busuis aliis rōnabilibus causis habere et sibi tradi petētibz easdē dimissorias denegent. nec vltra som mam duorum solidorum turonen̄ pro confectione et sigil lo earumdez exigere presumant. Excommunicatis aūt litteras dimissorias huiusmodi nullomodo concedant dic cti presbiteri (nisi iidez excommunicati tunc fuerint vsqz ad aliquez nondum elapsum terminuz relaxati) quo ca su dicti presbiteri eisdem relaxatis dimissorias concedere non recusent in quibus tamen de excommunicatione et relaxatione huiusmodi expressa mētio habeatur. Quas quidem dimissorias litteras sub infrascriptis formis vel in effectu similibus (mutatis mutandis) per dictos pres biteros fieri volumus atqz iubemus.

Forma litterarum dimissoriarum pro viro soluto parrochiano non excommunicato ad aliam parrochialē ecclesiam transire volente. Quequidem forma in simili casu: pro muliere soluta non excommunicata. necnoy p

quibusuis duobus non excommunicatis cõiugib⁹ simul seu etiam qui sponsalia adinuicez contraxerint vel pro quolibet eoꝝdẽ separatiz (mutatis nominib⁹ ⁊ huiusmodi qualitatibus psonaꝝ aliisqz mutandis) regulariter est sequenda. Et similiter de singulis infrascriptis formis respectiue dicendum est atqz tenendum. Qualitates autem personarum sic exprimi debent. videlicet vbi in dicta sequenti: et prima forma ponitur hec dictio solutuz. Si sit pro muliere non coniugata debet poni sic. solutam Si pro ambobus coniugibus simul sic. Galterum martiꝝ: et bertam eius vxorem. Si separatim pro viro sic. Galterum martiꝝ coniugatum. Si pro vxore sic. Bertam vxorem galtheri martiꝝ. Si pro ambobus sponsis simul sic. Galtherum martiꝝ: et bertam filiam vel relictam. N. qui sponsalia in facie ecclesie adinuicem contraxerunt. Si autem separatim pro sponso sic. Galtherum martiꝝ qui cum berta filia. N. sponsauit in facie ecclesie contraxit. Si vero separatim pro sponsa sic. Bertam filiam vel relictam. N. que cum galthero martiꝝ sponsalia in facie ecclesie contraxit presentium latorez vel latricem et cetera.

Nouerint vniuersi. Qꝝ ego. N. presbiter rector parrochialis ecclesie de. N. meldensis diocesis Galtherum martiꝝ solutum presentium latorem meũ nuper prochianũ: nũc aũt ad aliã prochialez ecclãz (vt dicit) trãsire volentem. ac propter hoc a parrochiali subiectione qua mihi et predicte mee eclẽ tenebatur absolut requirentem duxi fore absoluendum: eumqz harum serie et traditione litterarum absoluo. Certificans me nullum in eo canonicum scire impedimentum: quominus debeat ad ecclesiastica sacramenta admitti: necnõ ecclãstice tradi (si

decedat)sepulture. Jn cuius rei testimoniū sigillū dicte mee parrochialis ecclē Vnacū meo manuali signo litteris presentibus apposui. Datum anno domini millesimo et cetera.

Item Si et quando is cui dande sunt dimissorie fuerit aliqua excommunicationis sententia innodatus: et tempore date earūdez sit ab ipa excōmunicatione Vsqz ad aliquez nondū elapsum terminum relaxatus: tunc dimissorie hmōi sub forma sequenti sunt faciende.

Nouerint Vniuersi ꝛc. Vt supra in precedenti forma Vsqz ibi. Certificās ipm galtherum a sententia excōmunicationis in eū ad instantiā. N. lata fuisse ꝛ esse Vsqz ad talem terminū: relaxatum. Nullūqz me in eo aliud canonicū scire impedimentū (quominus debeat ad ecclāstica sacramenta interim admitti: necnon ecclāstice tradi (si decedat) sepulture. Jn cuius rei testimoniū ꝛc. Vt supra in precedenti forma.

Forma litterarum dimissoriarū p parrochiano non excommunicato ad extraneas et longinquas ptes pficisci Volente.

Nouerint Vniuersi. Jo ego. N. presbiter rector' parrochialis ecclesie de. N. meldensis dioceſis licentiam concessi prout ꝛ concedo pariter et facultatem galtero martin presentium latori meo parrochiano in breui (Vt dicit ad extraneas ꝛ longinquas partes ituro ꝛ proficisci Volenti: Vt idem meus parrochianus a die eius discessus Vsqz ad ipsius reditum. quibusuis alienis (quos elegerit) ydoneis pbris sua pctā cōfiteri ab eisqz penitētie ac cetera ecclāstica Valeat recipere sacramēta. Quibusqdē pbi teris: ꝛ aliis christifidelib⁹ omnibus ꝛ singulis: earūdem certifico serie litteratum: q̄ in prefato meo parrochiano

nullum scio canonicum esse impedimentū quominus ad predicta debeat sacramenta admitti:necnon tradi(si decedat)ecclesiastice sepulture In cuius rei testimoniuz ꝛc. Vt supra in prima forma.

Item si ꝛ quando is cui dande sunt dimissorie fuerit aliqua excōmunicationis sententia innodatus ꝛ tēpore date earūdez sit ab ipa excōmunicatione Vsqz ad aliquē nonduz elapsuz terminum relaxatus:tunc dimissorie huiusmodi sub forma sequenti sunt faciende.

Nouerint Vniuersi ꝛc. Vt supra i immediate precedēti forma Vsqz ibi. Quibusdam pbris ꝛ aliis christifidelibus omnibus ꝛ singulis earūdē certifico serie litterarum. Ꝙ p̄ fatus. N. meus parrochianus a sententia excōmunicationis in eū ad instantiā. N. lata:extitit ꝛ est Vsqz ad talem terminum relaxatus. Denqz nullum in eodem meo parrochiano canonicū noui impedimentū. quominus ad predicta debeat admitti ecclāstica sacramenta:necnō tradi(si decedat ecclāstice sepulture. In cuius rei testimoniū ꝛc. Vt supra in prima forma.

De non prohibendo ecclē ingressuz mulieribus post earuz partū. Deqz nichilominus inductū circa hoc cōsuetudinem obseruando. Necnon de notoriis incestib⁹ adulteriis et concubinatibus officiali ¦ Vel promotori meldeñ denunciandis

In Veteri testamento decreuerat lex mulierez que susceptο semine peperisset immūdam esse. Precepitqz eā ab ingressu templi fieri extraneam donec expletis diebus sue purificationis ad ostiuz tabernaculi testimonii Veniens cuz certis tayatis in lege muneribus Vnuz pro nata prole in holocaustū:ꝛ reliquū pro peccato et expiatiōe traderet sacerdoti q̄ ea offerret dño ꝛ oraret pro illa. De Veritate autē euāgelice legis mulier eniya

nec propter puerperiū immunda habeť. neqz ei purificationis dies indicunť:neqz ecclē aditus prohibeť. Lex em illa figuralis erat ⁊ sub vmbra.ista vero luce veritatis illustrata potior esse mōstrať. Nā ⁊ voluptas carnis nō dolor in culpa est. Dez si mulier post emissaz,plez ex hūilitate:deiqz et ecclē reuerentia ac veneratiōe: ab ingressu ipsi⁹ ecclē aliquādiu voluerit abstinere ⁊ abstinuerit:id a iure mīme reprobať sed potiꝰ cōmēdať. Proinde nos subinductū dudū ob honorē sacramēti matrimonii ⁊ vt id prolez esse legitimā manifestet:ī nrā dioceſi hactenꝰ obseruatū cōsuetudinē.qua mulieres q̄ post eaz de legitimo matrimonio partū abstinuerint(vt p̄ferť) euolutis certis diebus ad ecclāz pgētes a prochiali pbrō eū aspsiōe aque exorcizate:introducunť:⁊ ibi panis eisdē porrigiť benedictꝰ. Alias aūt q̄ nō ex legitimo mrīonio:sed de incestuoso vel alias adulterino ac fornicario cōcubitu cōceperūt ⁊ enixe fūt(siue similiter abstinuerīt siue nō) solennitas hmōi iuncturz criminū expectatōez denegať)nō esse iuri dissonam reputantes:eandemqz cōsuetudinē q̄ tū opus ēst approbantes:omnibus ⁊ singulis nobis subditis districte p̄cipiꝰ prochialibꝰ pbris quatinꝰ nulli mulieri post ⁊ ob emissaz prolem(nisi aliud canonicum impedimentū obstiterit)ingressuz ecclē denegantes:sed iuxta supradictā consuetudinē tūc illas duntaxat que de legitimo matrimonio concepерint ⁊ pepererint:ad purificationez cum pretacta solennitate(si fuerint requisiti)in suis recipiant et admittant ecclesiis. Et nichilominus omnes ⁊ singulos vtriusqz sexus(si quos in suis cognouerint parrochiis)notorie incestuosos:adulteros concubinarios: de incestu vel adulterio vel concubinatu publice ⁊ notorie diffamatos:exemplogz vite huiusmodi:ceteris honeste viuentibus scandalum inferentes commoneant salubriter et attente:vt

a talibus desistant. Et insuper id nostro officiali vel promotori causarum officii curie nostre: seu alteri nostrorum christianitatis decanorum ipi presbiteri q̄ citius poterunt studeant nunciare. Alioquin eosdem presbiteros de incuria negligentia ꝛ inobedientia conueniri volumus. confessosq; vel alias de ꝛ super negligentia et inobedientia huiusmodi cōuictos decernimus tanq̄ dictorum criminū et delictorū fautores iudicandos esse ac viderī animarū cura et regimine indignos.

De obseruatione diei dominice ꝛ aliorum festorum.

Dy sine causa canonice voluerunt sanctiones humana secundum temporum varietatem: vartanda esse statuta . Nam quod rite ꝛ rationabiliter aliquo tempore sancitum est: nunc alia subeunte rattonabili causa restringendum: in aliam q; formam mutandum fore videmus . Adeo enim tepuit feruor antique deuotionis et preualuit modernorum impietas q̄ olim ad honorem dei ꝛ hominum salutem statuti solennes precipuiq; dies (quibus cristicole ab opere seruili cessantes liberius et sedulius ad ecclesiam diuina audituri conuenirent: debitumq; deo impenderent famulatum) in tantam irreuerentiam et contemptum deuenere: vt non solum inertes: ac qui desidie. ocio: et ignauie deduntur: dies huiusmodi et ecclesiam ecclesieq; precepta spernant: Verumetiam et hi et auidi negociatores (si quandoq; fortassis ecclesiastice prohibitioni pareant: ab operibus seruilibus metu ecclesiastice censure cessantes) tunc ex bono sumpta mali occasione: plus abstinentes q̄ eisdem operibus incumbentes

plꝰ quoqz hic ꝙ nō festiuis diebꝰ (non sine scādalo) si socor
die vanilocꝙ ⁊ lasciuie non vacent: seduli ad ludos: chore
as: comessationes: tabernas ebrietates: luxurias confluu
unt. Non ecclesias frequentant: non orationibus insistūt
non deum ⁊ sanctos quorum solennia agūtur venerantur ⁊ colunt. sed nefandis eos execrātur blasphemiis: variisqz prouocant ⁊ offendunt celeribus de festīs. Qui si festa hmōi reprehendantur violasse ⁊ prophanasse: plurimi eorūdem necessitatis casum opponunt: alii alias excusationes pretendunt: fereqz omnes se nimia dictorum festorum multitudine pregrauari conquerūtur atqz succlamant. Cuz quibus et multi etiaz peritissimi in mediuz adducentes festa olim eo fuisse preciosa populoqz grata: feruentiori accōmodata deuotioni ꝙ rara essent: nunc autez quia multa: oneri ⁊ tedio videri ac ipa sua numerositate (apud multos) vilescere concludūt. Cui vtiqz argumento satis assentiendum fore videretur: si non plerosqz: aliis etiaz rarissimis ac facilioribus eccl̄e preceptis inobedientes esse constaret. Deruz si premissa non moueāt ad olim facte circa hoc secularium negociorum prohibitionis reuocationem seu restrictionem: hoc vnum saltem vincere potest: ꝙ plus his ꝙ anteactis temporibus sūt quos publicis notissimisqz oppressionibus actos tanta cōstringit paupertas: ꝙ si omnium antea inditorū festorū obseruationi incubuerint ac phibitioni paruerint (quo eis quotidianum otiosa manus substraxerit alimentū) eos cū liberis necesse est aut vite temporalis detrimentum patiperircqz fame aut vero publice mendicitati fieri subiectos. His igitur ducti rationibus et causis nos iohānes ēpiscopus prefatus tempora rebus: resqz tēporibus aptari cupientes: ac tali moderamine super premissis salubriter prouideri quo nimia multitudo festorū indigentibus

noy ſit oneri:neqz tediū generare indeuotis ſeu etiā diſcolis laſciuiendi occaſiōez p̄bere videat: prohibitiōem negociationis in nō ſolennioribus feſtis q̄ manualia ſeu brachioz vulgo appellant̄:in q̄bus vidz ipa phibitio p totā diez ad ea dūtaxat opera et negocia q̄ ſine equis ꝛ carrucis fieri poſſūt ſe extendebat ¶Necnō in illis tribus ſcilicet bt̄i ſanctini btē celinie ꝛ btē katherine feſtis:in q̄b⁹ pie recordationis dñs ludouic⁹ noſter immediat⁹ predeceſſor ab oībus operibus ꝛ negociis ſeruilib⁹ mādauerat abſtinerī cenſuim⁹ toliendū fore penitus ꝛ reuocandā. prout p̄ntis ſerie cōſtitutōis tollim⁹ ac reuocamus. Libez illis ꝛ aliis ſupra expreſſis tribus manualib⁹ feſtis exercitiū quoruūis ſecularium negociorum ꝛ licitorum operū:facultatēq̄z his inſiſtendi ſeu etiā abſtinendi:ſingulorum nrē dioc(incolarum deuotioni ꝛ arbitrio remittentes (feſto ſancti marci euāgeliſte dūtaxat excepto) in quo eos ab oībus ſeruilib⁹ operib⁹ etiā cū equis ꝛ carrucis vſq̄z poſt prochiales miſſas et p̄ceſſionē eadez die fieri cōſuetā prorſus ceſſare volumus atq̄z iubemus. Poſt quaſquidem miſſas ꝛ p̄ceſſionē cuiq̄z liceat ad queuis nō vetita opera ꝛ negocia ſe trāſferre. Ceterum vt deuotorum corda ad dei cultū et venerationez ſctōrum nō coertione ſed ſpūalis p̄mii largitione potius incitent(Nā et libera ſibi nō coacta diligit deus ſeruitia) omnibus ꝛ ſingulis xp̄ifidelibus p̄ntib⁹ ꝛ futuris vere tunc vel ꝑ primū poſt penitentibus ꝛ cōfeſſis:q̄ pretactis diebus et feſtis:ob honorez dei ꝛ reuerentiā ſanctorum q̄ruz natalicia celebrabunt̄ eccl̄am adierit ac in ea miſſam deuote audierint ſingulis diebus hm̄oi q̄bus id fecerint vigintī dies de iniunctis eis penitentiis:de dñi noſtri ieſu xp̄i mia eorūdemq̄z ſanctorum martirum ꝛ interceſſic nib⁹ confiſi miſericorditer relaxamus. Porro dies dñicales ac oīa alia det ꝛ ſctōrum precipua feſta eorūq̄z ſingula ab oī opere

seruili per totam diem(prout ab antiquo debite obseruata et solennizata fuerunt)obseruãda solennizanda ac tota animi deuotione colenda fore et esse decernimus :obseruariq solennizari ac debita Veneratione coli precipimus. Et ne in nostra dioceſi preceptum huiusmodi temerarie infringatur diſtrictius inhibem⁹ Vniuersis ac singulis eiusdem nostre dioceſis mãdantes et iniungentes parrochialibus presbiteris quatinus premissa omnia in suis ecclesiis studeant diligenter publicare.

Precipuor aũt et aliorum non precipuorum Vulgo quondam brachiorum et manualium:nunc Vero deuotionis seu ad deuotionem nũcupatorum festorum obseruationis ordo subsequitur.et est talis.

Primo.

Circuncisionis domini.per totam diez
Epiphanie domini.per totam diem.
Sãctor fabiani et sebastiani martir.per totã diem.
Sancti Vincẽtii.ad deuotionem.
Conuersionis sancti pauli.ad deuotionez.
Purificationis sacratissime Virginis genitricis dei marie.per totam diem.
Sancti mathie apostoli.ad deuotionem.
Annunciationis dominice.per totã diez.
Sacri paſche cũ duabus immediate sequentibus feriis: lune et martis.per totã diez
Mercurii post paſcha.ad deuotionez.
Sancti marci euangeliste Vsqz post missam parrochialem cuz processione.
Sãctor philippi et iacobi apostolor.per totã diez.
Inuentionis sancte crucis.ad deuotionez.
Ascensionis domini.per totã diez.
Pentecostes cuz duabus:lune et martis immediate se-

quentibus festis.per totam diez.
Mercurii post penthecostez.ad deuotionez.
Jouis in solennitate eucharistie sacramenti.per totā die
Sancti barnabe apostoli.ad deuotionez.
Natiuitatis sancti iohannis baptiste.per totū diez.
Sāctoz apostoloz petri et pauli per totū diez.
Beate marie magdalenes.per totā diez
Sancti iacobi apostoli.per totū diez.
Sancte anne matris genitricis dei marie.ad deuotionez
Inuentiōis reliquiarū beatissimi prothomartiris stepha
ni.per totā diez.
Sancti laurentii martiris.per totaz diez.
Assumptionis sacratissime Virginis genitricis dei ma-
rie.per totā diez.
Sancti bartholomei apostoli.ad deuotionez.
Decollationis sancti iohānis baptiste.ad deuotionem.
Sancti fiacrii confessoris.ad deuotionez.
Natiuitatis sacratissime Virginis genitricis dei marie.
per totā diez.
Sancti mathei apostoli ⁊ euangeliste.per totā diez.
Beati archangeli michaelis.ad deuotionez.
Sāctoz martirū dionisii et eius socioz.per totā diez.
Beati sanctini meldeñ epi ⁊ cōfessoris.ad deuotionem.
Sancti luce euangeliste.ad deuotionez.
Sancte Virginis celinie.ad deuotionez.
Sāctoz apostoloz simonis ⁊ iude.per totā diez.
Omniuz sanctoz.per totā diez.
Cōmemorationes defunctorū.per totū diem.
Sancti martini hyemalis turoneñ.archiepiscopi. per to-
tam diem.
Sancte katherine Virginis ⁊ martiris.ad deuotionem.
Sancti andree apostoli.per totam diem.

Sancti eligii hyemalis. Ad deuotionem.
Sancti nicolay hyemalis. Per totam diem.
Cōceptionis sacratissime Virginis genitricis dei marie. Per totam diem.
Sancti thome apostoli. Ad deuotionem.
Natiuitatis domini. Per totam diem.
Beatissimi pthomartiris stephani. Per totam diem.
Sancti iohannis euāgeliste. Per totam diem.
Sanctoꝝ innocentium. Ad deuotionem.

Item Cuiusuis scti cuiuslꝫ prochialis eccl̄e patroni. Per totam diem in ip̄a parrochia. Et similiter dedicatiōis cuiuslibet parrochialis ecclesie.

De obseruatione ieiuniorum.

Nstitutū a deo in paradiso corporale ieiuniū: ⁊ postea in deserto quadraginta diebus atqꝫ noctib⁹ sctificatū: quātū ad necessitat̄ coercionis pcti: satisfactionisqꝫ in penitentia: ⁊ eleuatiōis mentis ad spūalia cadit sub p̄cepto legis nature. Determinatio aūt tp̄is ⁊ modi ieiunādi: de positiuo iure ⁊ eccl̄e precepto habet. Omnesqꝫ sane m̄tis ⁊ doli capaces (saltez supra Vicesimuꝫ primū sue etatis annū cōstituti Valentes ac ieiunare potentes) indictū ab eccl̄a sacrū hmōi ieiuniū ex cōtemptu Vel sic etiā ꝙ impediat finis ad quez tendit legislator: ⁊ absqꝫ cā rationabili frangentes mortaliter peccāt. Nꝰ si ad singulos olim per Vniuersalez eccl̄am generaliter indictoꝝ ac in iure expressoꝝ ieiunioꝝ obseruatiōem minime teneant eque ⁊ Vbiqꝫ p orbez catholici omnes: ad ea saltem singuli supradicte qualitatis incole ⁊ diocesani singularꝫ regionuꝫ puinciarꝫ ⁊ dioc̄sum sub pena peccati mortalis astringunt̄ q̄ et prout singuli ep̄i in singulis suis dioces⁊

bus iuxta rei tēporis q3 ac cuiusl3 regiōis exigentiā gene-
raliter et specialiter statuenda esse decreuerint et statue-
rīt obseruanda. Necnon ad ea q̄ antiqua diocesanaq3 seu
etiā puictalis a iure nō improbata cōsuetudo obtinuerit
fore celebranda. Eas autem res attendentes: et circa
hec solerti cura prouidentes nostri predecessores Vt(Vt-
delicet)quam et quorum predictorum in iure expressorum
ieiuniorum celebritatem in diocesi meldensi fuisset ab an
tiquo obseruatam:7 esset imposterum obseruandam mō-
strantes:nulla inde procederet ambiguitas: nulliq3 sua
temeritate impugne contrauenire liceret:sed potius etiā
introducta super hoc laudabilis consuetudo eo strictius
seruaretur et perseueraret incorrupta quo de ea eiusq3 p
eosdem predecessores approbatione scripto constaret:om
niū singulorum huiusmodi sommā ieiuniorum Vnacum cuius
lib et ipsorum celebritatis et obseruantie modo inter sua
inseruerunt synodalia statuta. Nos quoq3 eorundem no
strorum prouidentiam insequentes predecessorum. Nec-
non consuetudinem et predictorum sacras obseruantias
ieiuniorum similiter approbantes:eadē ieiunia:easdēq3 ip-
sorum obseruantias et celebritates duximus hic fore inserē
das inserendas inseriq3 fecim⁹. Ac ne infringant̄ districte
prohibuimus et prohibemus.

Primo. Sancta quadragesime ieiunia cum abstinēn
tia per ipsam totam quadragesimam ab esu carnium.
ouorum butiri.lactis .caseorum.et quorumcunq3 lacticī-
niorum.

Item omnia extra quadragesimam sequentia ieiu-
nia:cum abstinentia ab esu carnium:et non ouorum:neq3
butiri:neq3 ceterorum lacticiniorum. Quequidē ieiunia

sunt ista vidz ieiunia mercurii veneris: ⁊ sabbati quatuor temporum post penthecostem. post festuz sancte crucis et post festum sancte lucie. Item ieiunia vigiliarum natiuitatis domini. penthecostes. Assumptionis beate marie virginis. Beatorum apostolorum petri et pauli. Simonis et iude Mathei Andree. Necnon natiuitatis sancti iohannis baptiste. Sancti martiris laurentii ⁊ festiuitatis omnium sanctorum. Item ieiunia dierum sancti marci euangeliste: ac rogationū: saltem vsqz post processionem cuiuslibet eorundem dierum cum abstinentia ab esu carnium per totam diem vt in aliis pretactis vigiliis.

De ecclesiis ecclesiarumqz cimiteriis et aliis sacris locis non prophanandis.

Ecclesias. cimiteria: aliaqz sacra loca nostre diocesis iuxta sacrorum canonum: generaliumqz et prouincialium consiliorum sanctiones ⁊ statuta cupientes ab immundiciis pollutionibus ac quibusuis negociatiōibus prophanis penitus esse aliena: Choreas duci in eisdem. ludos. spectacula locos nundinas ac queuis mercata fieri iudicia processus. iudiciorumqz et processuum strepitus potissime laycorum exercerī. necnon pecorum per ea transitum permitti. Aliasqz ipas pphanari ecclesias et sacra contaminari loca: sub pena canonica. iuris auctoritate et nostra ordinaria. districte prohibemus. Edictum ab antiquo circa hoc sinodale statutum quo sub pena excommunicationis inhibetur ne quis in cimiteriis prophana construere edificia presumat in suo robore permansurum obseruandumqz fore et esse nichilominus decernentes. Vt autem predicta ab excessibus

et prophanationibus huiusmodi facilius ualeant cimiteria defendi:omnibus & singulis singularum parrochialium ecclesiarum nostre predicte diocesis prouisoribus et matricularijs precipimus statuentes quatinus singula earundem ecclesiarum cimiteria muris:seu ligneis septibus.pro cuiuslibet ipsorum ecclesiarum facultate:et commoditate locorum ambiri et circūdari faciant: eaqz amodo in futurum talibus teneant circunsepta clausuris: q̄bus eorundem cimiteriorum patefacti limites: ipsa esse sacra loca ostendant.et qui uiderint:saltem memores su pradicte nostre prohibitionis:metuqz indite pene:contra eandem nostram prohibitionem facere uereantur. Nec non antea assuetus peribi pecorum diuertatur transitus:aditusqz ferie: pecudibus et bestiis possetenus precludatur.

De decimis per laycos in suarum periculum animarum detentis: parrochialibus ecclesijs infra quarum limites excrescunt restituendis.

Ꝑ antiquorum a nostris predecessoribus melbensibus episcopis conditorum sinodalium constat tenore statutorum eosdem nostros predecessores se iuxis dispositioni conformantes prohibuisse decimas quas in nostra diocesi nonnulli layci in suarum detinuerunt et detinent hactenus periculum animarum de facto transferri in quasuis personas:etiam in monasteria et alia ecclesiastica loca(inconsulto episcopo pro tempore existente)preterq̄ in parrochiales ecclesias infra quarum parrochiarū limites decime huiusmodi excrescunt. Nos quoqz id similiter prohibemus precipientes prout per dicta antiqua statuta preceptum est omnibus et

singulis nostre diocesis ecclesiarum rectoribꝫ et aliis pres
biteris nobis subditis quatinus prefatos laycos frequen
ter exhortentur:caritatiue moneant requirant:et salubri
ter inducant:quos etiam omnes et singulos generaliter
et singulariter sic monemus. requirimus ac in domino
exhortamur: Vt decimas huiusmodi supradictarum par-
rochialium ecclesiarum presbiteris:quibus diuino iure ⁊
humano ratione diuinorum obsequiorum:et ecclesiastico
rum administrationis sacramentorum debentur)restitu
ant. Nec confidant aut se credant iidem layci sine pecca-
to mortali detinere posse pretextu cuiuscunqꝫ possessio-
nis etiam longissimi et immemorialis temporis : seu ra-
tione cuiusuis per eos pretense infeudationis:etiam a no
stris pdecessoribus meldensibus episcopis aut alias abs-
qꝫ auctoritate domini nostri pape(cui et non alteri com-
petit)quocunqꝫ modo facte:nisi ipsam infeudationem le-
gitime constiterit concessam et factam fuisse ante latera
nense cõsilium:quod Anno domini millesimo centesimo
septuagesimonono extitit celebratum . Nam si alias se
aut suos predecessores laycos(quorum causam in dictis
decimis habere pretendunt)easdem decimas Vsurpasse
seu male et iniuste detinuisse:seqꝫ adhuc (inuitis parro-
chialibus presbiteris:quibus de iure spectant Vt profert)
sacrilega manu detinere cognouerint. aut id ex crassa ⁊
supina ignorantia induratI cognoscere noluerint : sed et
ipsas decimas predictis parrochialibus presbiteris cum
effectu restituere pertinaciter contempserint : sciant se
post eorum corporalem mortem ecclesiastica sepultura
per dictum lateranense consilium priuari debere . Ac se
cum suis fautoribus(nisi Vere penituerint)iusto ⁊ equo
iudicio:iustaqꝫ censura iusti et equi iudicis:eterni scilicet
dei(de cuius domo debitum ministris temporalem cibũ

subtraverint) perpetue fami:eternisq; supplicijs foze et esse subdendos:ac eternaliter mancipandos.

De excommunicatis publicandis a euitādis. Necnon de registris super hoc per parrochiales presbiteros conficiendis et conseruandis.

Dita a nostris predecessozibus meldensibus episcopis super publicatione excōmunicatozum sinodalia approbantes statuta ac etiam quo ad aliqua innouantes districte precipimus: Vt singuli parrochiales pbiteri statim postq̄ litteras excommunicationis sup publicatione excommunicatozum denominatozum in eisdē a curia nostra emanatas sub ipsiusq; sigillo confectas ac sigillatas:necnon per scribam eiusdem curie vel aliuz ad hoc deputatum pro registro signatas receperint exequendas. Id ipis excommunicatis(si in parrochijs ipsozum presbiterozum commode valeant apprehendi)significent:eos vt suā procurent absolutionem salubziter ammonentes. Ipsosq; nichilominus(etiam si id eis personaliter et particulariter significatum non fuerit)q̄diu in hui iusmodi excommunicationis sententia permāserint euitent:atq; vt ab aliis euitētur: alta a intelligibili voce in suis ecclesijs diebus dominicis et festiuis denuncient et publicent excommunicatos. Vt sic saltem ruboze confusi ad sancte matris ecclesie gremium valeant reuocari:debitamq; ei obedientiam ac condignam satisfationem impendere cogantur quibus fuerit impendenda. Caueāt quoq; idem parrochiales et alii presbiteri ne cum excommunicatis(nisi in casibus a iure permissis)quouismodo communicare presumant potissime in diuinis. Naz presbitero in publice et nominatim excommunicati presentia scienter et spōte celebzanti:aut etiam excommunicatum ad ecclesiastica sacramenta vel ad sepulturam ad-

mittenti interdictus est ipso iure ecclesie ingressus. Irregularisqz efficitur si contra interdictum huiusmodi diuinis in ea se ingerat officiis. Preterea per constitutionez felicis recordatõis clementis pape quinti in consilio Viennensi editam: scienter sepelientes in cimiteriis cadauera excommunicatorum: publice aut etiam nominatim interdictorum sententiam excommunicationis ipso facto incurrunt.

Item precipimus singulis predictis parrochialibus presbiteris quatinus registra conficiant: in quibus nomina et cognomina suorum parrochianorum excommunicatorum: et eorum ad quorum instantiaz sunt excommunicati: necnon datam litterarum excommunicatiõis huiusmodi: diemqz annum presentationis earundez sibi facte diligenter registrent. quosquidem excõmunicatos (si postea anteq̃ ad plenum absoluantur semel aut pluries Vsqz ad certum tempus seu ad certa tempora relaxari contingat) id notare dicti presbiteri et in ptactis registris conscribere non omittant. Nam termino huiusmodi relaxationis elapso) prefati relaxati in pristinam (nisi interim fuerint plenarie absoluti retruduntur excommunicationis sententiam. Suntqz Vt prius publicandi excõmunicati et ab omnibus Vt supra dicitur euitandi: donec suam obtinere meruer nt et obtinuerint absolutionem in scriptis. tunc enim eos idem presbiteri absolutos nunciabunt: et publicabunt datamqz litteraz huiusmodi absolutionis ac diem receptionis earundem similiter: Vt prefertur registrantes. antea registrataz excommunicationem de suis registris delebunt. Quibusquidem presbiteris districte inhibemus ne pro cuiuslibet littere excommunicationis registro Vltra sommam. ii. den̄. turonen̄. totidemqz pro registro aggrauationis. et similiter reag:

grauationis relaxationis ⁊ absolutionis exigere presu-
mūt. Sub hac autē infra scripta forma (mutatis mu
tandis) pretacta poterunt confici excommunicatorum
registra.

Hec sunt registra excommunicatorum in parrochia
de. M. meldeñ dioceſis publicatorum p me. M. eccleſie pro-
chialis eiusdem loci rectorem tuxta confectarum sup hoc
et michi presentatarū seriez ⁊ cōtinētiā excōmunicatōis
litterarum infra scriptis diebus et annis fideliter facta.

Primo sequitur forma registri excōmunicatōis.

Anno dñi milleſimo quadringenteſimo nonageſimo
tertio die quarta mensis septembris. presentate michi fue-
runt expequende excōmunicatōis littere a curia meldeñ
emanate: ⁊ sub eiusdē curie sigillo: ac data diei. xxvi. mē
sis augusti nouissime preteriti confecte quibus constat
M. parrochianum meum auctoritate domini officialis
meldeñ ad instantiam talis fuisse et esse excōmunicatū.

Forma registri relaxationis.

Anno dñi ⁊c. Presentate michi fuerunt expequēde re
laxationis littere a curia meldeñ emanate et sub eiusdē
curie sigillo de data diei. xv. mensis septēbris nouissime
preteriti confecte quibus constat. M. parrochianum meū
a sentētia excōmunicatiōis in eū auctoritate dñi officia-
lis meldeñ. ad instātiā talis lata fuisse et esse vsqz ad diē
primam instantis mensis octobris ~~fuisse et esse~~ eadez au-
ctoritate relaxatum.

Forma registri abso utionis.

Anno domini milleſimo ⁊c. Presentate michi fue-
runt expequende absolutōis littere a curia meldensi ema
nate et sub eius sigillo de data diei secunde mensis octo-
bris quibus constat. M. meum parrochianum a sententia

excommunicationis in eum auctoritate domini officialis meldeñ ad instantiam talis lata: fuisse et esse eadem auctoritate absolutum.

Est autem notandum q̄ eedem forme seruãde sunt in aggrauationibus et reaggrauationibus registrãdis.

Item notandum est q̄ si pretacte censure auctoritate alterius iudicis q̄ officialis meldensis late et promulgate fuerint: tunc ille alter iudex et nõ officialis meldeñ in dicto registro exprimi debet.

Item Statuimus Volumus et ordinamus. Q̄ pretacta excommunicatorum registra apud illos remanent presbiteros qui parrochialibus ecclesiis deseruient p tempore in diuinis. Eisdem presbiteris sub pena suspeñ inhibentes ne quis eorum si sue vel aliene deseruire desierit parrochiali ecclesie. predicta ipsius ecclesie registra penes se detineat aut ea quouismodo alienare p̄sumat Sed succedenti ac post eum deseruienti in eadem ecclesia presbitero et non alteri persone tradat fideliter conseruanda. Q̄ si dicta registra in alienas manus deuenire: et absq̄ dictorum presbiterorum deseruientium consensu et voluntate detineri contingat monemus exnunc prout extunc omnes et singulos huiusmodi alienos dictorum registrorum detentores quatinus sub pena excommunicationis ipa registra q̄citius poterunt prefatis tũc deseruientibus presbiteris restituant.

De spiritualis iurisditionis perturbatoribus et violatoribus ecclesiastice libertatis. Deq̄ penis et censuris in eos a iure latis.

Dy noua res: q̄ ille antiquus humani generis liuidissimus hostis nauiculam petri ortodoxaz vi-

delicet militantem ecclesiam varijs tempestatibus exa
gitat ac submergere satagit. Sed verēdū nimis q̄ plus
modernis q̄ retroactis temporibus idem subdolus eccle
sie persecutor:tot sibi cōsentaneos apostatas inuenit pa
ratissimosq̄ satellites:vt eorum multitudine vallatus
ty eam adeo seuire ausit:q̄ ipsorum insultibus constricta
sublatis ab eadem et subsidio remigii et remigantium li
bertate)inter tantas constituta procellas: iam omni spe
destitui iamq̄ comparatione priscorum tranquillitatis
temporum et antique placidioris aure) periclitari videa
tur.Hec enim eadē sanctissima virgo:christi sponsa ma
ter ecclesia(dum adhuc filiorū erga eā deumq̄ dilectio
vera maneret)et q̄diu libera eidē exhtit exercende iu
risdictionis facultas:tunc sese suosq̄ propriis spiritualib⁹
armis ab oppressoribus qui perpauci erant defendebat:
eosq̄ ty tuto recepta: et suis circunsepta ministris(reful
gente iusticia)per viam pacis incedens:subditorum sin
gulos sic clauium potestate ducebat:vt omnes sub eius
alarum protectione securi consisterent:ipsaq̄ ty eorum
quiete quiesceret:a salute gauderet. Nunc autem(insti
gante predicto seditionis perditionisq̄ autore)intantum
aduersus eam creuit impiorum sceleratorumq̄ nume
rus:et efferbuit temerariorum audacia vt ty propriaq̄ vi
st coniurasse matrem degeneres filii(si ab ea eiusq̄ mi
nistris)claues potestatēq̄ ligandi atq̄ soluēdi penit⁹ tolle
re non possint)saltem liberam tanto conamine auferre
pernituntur his vtendi facultatem: q̄ ipsis ecclesie mi
nistris ty publicos eorum oppressores:ecclesiasticeq̄ li
bertatis sacrilegos violatores defensionis brachiū non
solum non extendere:sed etiamferientibus vix oppone
re liceat a pretacte spiritualis iurisdictionis clipeo se tue
ri. Nam a iidem pissime matris ecclesie vecordes aduer

fatii ecclesiasticas (eyosas quidem eis) sed deo dicatas ac diuino cultui daputatas (personas in foro laycali etiã personaliter (contra ius fasqz conuenire tractare: condẽnare. Dnera insuper eis imponere pecunias eytorquere ab eisdem de rebus ecclesiasticis ac spiritualibꝫ disponere. et ecclesiasticas infringere libertates. Necnõ de cansis criminibus et delictis quorum cognitio punitio ⁊ correctio ad ecclesiasticum forum spectant cognoscere: iudicare et alias ecclesiasticam perturbare iurisditionem presumunt: ac totis contendunt conatibus eneruare eaqz fieri procurãt. et quos laycalibus carceribus clericos detinuerint Vel fecerint detineri mancipatos: ecclesiastico iudici id legitime requirenti restituere recusant. Qui si quãdo per ipsum iudicez Vel eius auctoritate pro premissis aut aliis quibusuis causis et per eos patratis sceleribꝫ (quorum cognitio et correctio ad eum Vt premittitur pertinẽt) citati moniti Ve eytiterint aut etiam contumaces ecclesiastica percussi censura tunc in sua malicia perdurãtes spretis censuris contemptisqz clauibus in ecclesiasticas ferocius insiliunt personas easqz nõnunꝗ carceribus cõuiciis Verberibus molestiis ac infandis afficiunt contumelijs. talibus quoqz Violentijs et aliis exorbitantibus Vijs ad contumacibus et pertinacibus iuste excommunicatis impendendum absolutionem (si nõ libere data sed Vi eytorta absolutio dici debeat) inuitos et pro sua iustitia frustra decertantes ecclesiasticos iudices cõpellunt.

Nos Vero iohãnes epc̃s p̃fatꝰ tãtos clauiũ cõtẽptus iniũrãtẽqz excõsequẽti spũalis iurisditiõis subuersionem ac ecclãstice libertatis (excidiũ tãtaqz discrimina ⁊ nrõꝝ pricula subditorꝝ (nõ sine cordis amaritudie) cõspiciẽtes: necnõ ad puersorꝝ correctõez p̃dictorꝝ cognoscẽtes nos incassum hactenꝰ laborasse nichilqz de eorꝝ emẽdatõe (nisi desuper

datū fuerit) Vltra ſperātes ſatiꝰ eccl̄e cāz dño nr̄o ihū xp̄o credere putauimꝰ effundereqz p̄ces Vt ip̄e ſua clementia Vel eos ad gremiū mr̄is eccl̄e Verāqz obediētiā reducere Vel certe i brachio ſue potētie ip̄az eccl̄az ſuā ſp̄ōſū ab eiſdez eorūqz oppreſſiōibꝰ Violentiis ac demōtacis infeſtatiōibꝰ prorſus liberare defendereqz ſp̄ ac reddere tutaz dignet:q̄ nos hmōi eccl̄e pſecutores ptinaces.iduratos eccl̄aſticā deridētes diſciplinū multiplicatē cē ſuraz ictibꝰ ptūdere ⁊ eos his effici durtores. Dez ne q̄ ip̄oz iuris forſan ignari eo ip̄ugne ſe p̄miſſa credāt ppetrare facinora ⁊ ad deteriora pcliuiores reddant quo nos cōtra eos impediēte laycali ptāte Vt p̄fert) ppēderint remiſſius pcedere ad Vt indictā.nōnullas inter plures circa hoc dudū a ſctis patribꝰ canonū cōditoribꝰ editas ⁊ in corpore iuris clauſas cōſtitutiōes elici fecimꝰ duximuſqz (Vt oibꝰ innoteſcāt) hic fore ſubnectēdas.qtūs prochiales pbr̄i nr̄ē dioc̄ eaz effectū i ſuis p̄ōpr̄is publice exponūt.ac ip̄az Vigore omēs ſpūalis iuriſditiōis pturbatores ⁊ eccl̄aſtice libertat̄ Violatores antedictos in generali denuncient penis et cenſuris in ip̄is conſtitutionibus expreſſis fore et eſſe ligatos. Nec propter hoc iidem perturbatores et Violatores aduerſum nos eccleſiaſticaſqz noſtre dioceſis perſonas tanq̄ eedem a nobis fuerint emanate cenſure pretendere queant occaſionem ſeuiendi. ſed potius Vereantur et ſi ſolitam ferociam ac damnabilem temeritatem non in toto deponant ſaltem fortaſſe tepeſcant a tanto dum palam nouerint penas et cenſuras huiuſmodi non noſtra ſed iuris auctoritate in eos olim exhtitiſſe promulgatas.noſqz ſolum in his meros eſſe iurium executores. Earundem autem conſtitutionum tenores ſubſequunt et tales ſunt.

Tenor edite constitutionis in consilio parienſi.

Nullus iudicum: neq; preſbiterum: neq; diaconum: aut clericum vllum aut minores eccleſie: ſine permiſſu pontificis per ſe diſtringere: aut condēnare preſumat quod ſi fecerit: ab eccleſia dei cui iniuriaz irrogare dignoſcitur: tandiu ſit ſequeſtratus: quouſq; ratum ſuuz cognoſcens emendet.

Item tenor edicte conſtitutionis in conſilio generali lugdunenſi.

Quicunq; pro eo q; in reges. principes. barones. nobiles. balliuos: vel quoſlibet miniſtros eorum aut quoſcūq; alios excommunicationis ſuſpenſionis ſeu interdicti ſententia fuerit promulgata: licentiam alicui dederint occidendi capiendi: ſeu alias in perſonis aut bonis ſuis vel ſuorum grauandi eos qui tales ſententias protulerunt: ſiue quorum ſunt occaſione prolate: vel eaſdem ſententias obſeruantes ſeu taliter excommunicatis communicare nolentes (niſi licentiam ipſam) reintegra (reuocauerint) vel ſi ad bonorum captionem occaſione ipſius licentie ſit proceſſum: niſi bona ipſa fuerint infra octo dierum ſpacium reſtituta: aut ſatiſfactio pro ipſis impenſa: eo ipſo ſententiam excommunicationis incurrant. Eadem quoq; ſententia ſint innodati omnes qui auſi fuerint predicta licentia data vti: vel aliquid premiſſorum (ad que cōmittenda dari licentiam prohibuimus) ausi committere ſuo motu. Qui autem in eadem ſententia permanſerint duorum menſiuz ſpacio: extunc ab ea non poſſint niſi per ſedem apoſtolicam abſolutionis beneficium obtinere.

Item tenor edite conſtitutionis in conſilio lateranenſi.

Non minus et infra. In diuersis mundi partibus consules ciuitatis et rectores necnon et alii qui potestatem habere videntur: tot onera frequenter imponunt ecclesiis: vt deteriozis conditionis factum sub eis sacerdotium videatur q̄ sub pharaone fuerit: qui legis diuine noticiam non habebat. Ille quidem (omnibus aliis seruituti subactis) sacerdotes et possessiones eorum in pristina libertate dimisit: et eis alimoniam de publico administrauit. Isti vero onera sua fere vniuersa imponunt ecclesiis. et tot angariis eas affligunt: vt eis quod hieremias deplorat competere videatur. Princeps prouinciarum facta est sub tributo. Siue quidem fossata: siue expeditiones: seu alia quelibet sibi arbitrentur agenda: de bonis ecclesiarum et clericorum et pauperum christi vsibus deputatis volunt fere cuncta compleri. Iurisdictionem etiam et auctoritatem prelatorum ita euacuant vt nichil potestatis eis in suis videatur hominibus remānsisse. Quocirca sub anathematis districtione fieri de cetero talia prohibemus (nisi episcopus et clerus tantam necessitatem vel vtilitatem inspexerint: vt absq; vlla coactione ad releuādas communes vtilitates vel necessitates (vbi laycorum non suppetunt facultates) subsidia per ecclesias estiment conferenda. Si autem consules aut alii de cetero ista commiserint: et commoniti desistere noluerint: tam ipsi q̄ fautores eorum: excommunicationi se nouerint subiacere: nec communioni reddantur donec satisfactionez fecerint competentem.

Item tenor decretalis constitutionis honorii pape tertii

Nouerit fraternitas tua. ⁊ infra. Excommunica-
mus omnes hereticos vtriusq; sexus: quocunq; nomi-
ne censeantur: et fautores ⁊ receptatores et defensores eo
rum. Necnon et qui decetero seruari fecerint statuta edi-
ta: et consuetudines introductas contra ecclesie libertatē
nisi ea de capitularibus suis infra duos menses post hu
iusmodi publicationem sententie fecerint amouerit. Itez
excommunicamus statutarios. et scriptores statutoruz
ipsorum. Necnon potestates consules. rectores. et consilia
rios locorum vbi decetero huiusmodi statuta et consue-
tudines edite fuerint vel seruate. Necnon et illos qui se-
cundum ea presumpserint iudicare: vel in publicam for-
mam scribere iudicata.

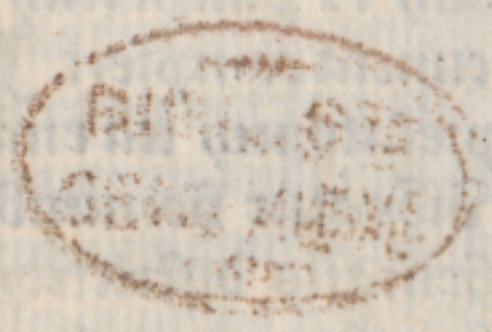

Finis.